ԺԱ. ՏԱՐԻ 3072 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 27 ԱՀԵԿԱՆ 4386 4 ՄԱՅԻՍ 1894 11 ԶԻԼ-ԳԱՏԷ 1311 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դանեկան արժաք	150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ	» »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	Ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր [illegible]	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախք [illegible]		Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի դարձուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ՊԼԱՆՇԵԴ

Երբ Լօժէն Պօիէօի Թատերախաղին առաջին վարագոյրը բացուեցաւ, հանդիսականները փոխադրելով Բարիզի շրջակայ գիւղի մը գինետունն, ուր տեղի կ'ունենայ ամբողջ գործողութիւնը, չէինք սպասեր բնականաբար որ խաղին տեսարաններն ու ոգին, տեղ տեղ, յանկարծ յիշեցնէին մեր առանին կեանքին վերաբերող կենսական հարց մը որ այնքան խորհրդածութիւններու և վէճերու նիւթ է եղած։ Համեստ դասակարգէ կամ աղքատ աղջիկ մը պէ՞տք է որ պարզ կարդալ-գրելէն անդին անցնի և ուսմունք սորվի։ Հեղինակն,—Ազատ Թատրոնին համար գրող ամեն հեղինակներուն պէս,—քիչ մը խիստ կերպով կը պարզէ իր մտածումը, որ սակայն աւելի կը մօտենայ իրականութեան՝ քան կը հեռանայ անկէ։ Պլանշէի առաջին երկու արարուածներուն մէջ մանաւանդ՝ իրարու կը յաջորդեն պատկերներ, դէպքեր, խօսակցութիւններ, անձնաւորութիւններ՝ որոնց տեղը, լեզուն ու անունները միայն փոխելով, ինքզինքնիս պիտի կարծէինք այն աղքատիկ հայ տուներուն մէջ՝ ուր դաստիարակուած աղջկան վէճերն իր ռամիկ ծնողքին հետ՝ դժբաղդութիւններու դուռ կը բանան։ Այս տեսակէտով կ'արժէ գաղափար մը տալ երկուշաբթի գիշեր ներկայացուած թատերախաղին վրայ. ասանկ ներկայացումներ, իրենց բոլոր օտարութիւնովն ու ծայրայեղութիւններովը մէկտեղ, մասնաւոր շահեկանութիւն մը կրնան ընծայել միշտ, ու փոքրիկ դասեր պարունակել։

Փինեպանը՝ Ռուսէ՝ ու կինը, երկու գեղացիներ, իրենց արտին ու խանութին մէջ մեծցած, ծերացած, միակ աղջիկ մը ունին, Էլիզ, որ իր աղւոր ճերմակ երեսներուն համար Պլանշէդ անունը առած է պզտիկութենէն։ Պլանշէթ՝ գիշերօթիկ վարժարանի մը շրջանն աւարտելէ ետք, իր ապրելիք միջավայրին բոլորովին անհամապատասխան դաստիարակութիւն մը առած ու հարուստ աղջիկներու հետ մեծցած՝ կը դառնայ հօրենական տունը ուր ամեն բան անհրապոյր, տգեղ կուգան իր աչքին, մինչեւ իսկ հօրը մօրը կացութիւնն ու վարմունքը, դրացիները՝ որոնք ապուշ ուրախութիւնով մը կ'ողջունեն իր դարձը. անուշան, անմիտ արարածի մը տեղ կը դնէ իր մանկութեան սիրական մէկ ընկերը,—երիտասարդ մշակ մը,—որ միշտ սիրած է զինքը ու կնութեան ուզելու յանդգնութիւնը կունենայ. ի՛նչ, Պլանշէթ, այն ուսեալ ու վիպային աղջիկը հողագործին կոշտ ձեռքերուն մէջ դնէ իր փափուկ ձեռքերը. լաւագոյն կը սեպէ անկարելի ամուսնութեան մը երազներովը օրօրուիլ, տանջուիլ, սրտովը գաղտնածածուկ սիրելով մօտակայ գղեակին տիրոջը որդին, Ժօռժ, որուն քոյրը իր դպրոցական ընկերուհին է։

Բայց Պլանշէդ բոլորովին չի համապատասխաներ թերուս, յաւակնոտ ու անսիրտ աղջկան տիպարին. ընդհակառակը, բարի ու գորովագութ է, աւելի արգահատանք կը զգայ քան թէ զայրոյթ իր ծնողքին ռամիկ ու խեղճուկ վիճակէն. անոնց մտաւորական մակարդակը բարձրացնելու փորձեր կ'ընէ, անոնց նախապաշարումներուն դէմ կ'ելլէ, վերացական ու սխալ հաշիւներով անոնց առուտուրը զարգացնել կ'ուզէ՝ դպրոցին մէջ սորված տնտեսական սկզբունքները կրկնելով, կ'ուզէ գինետունը սրճարանի վերածել, կահ կարասին փոխել, ընտիր յաճախորդներու խումբ մը բերել։ Եւ հայրն ու մայրը իրենց վերջին տարիքին մէջ, առանց կարենալու այս ամենուն խելք հասցընել, անոր գաղափարներուն կ'ընդդիմանան, կը նեղանան. տակնուվրայութիւն մըն է տիրած է տանը մէջ. հայրը մանաւանդ, խիստ մարդ ու իր պապենական սովորութիւններուն հարազատ պահպանող, մազի չափ շեղիլ չուզեր ո՛չ մէկ սովորոյթէն ու ընթացքէն։ Այդ խնայողէտ ու արծաթասէր ծերունին աչքին՝ խելառական շռայլութիւններ կ'երեւան աղջկանը մանր մունր ծախքերը զոր շատ անգամ մայրը գաղտուկ կը հոգայ,—վասն զի, կը գուշակէք, թէ մայրը վերջ ի վերջոյ աղջկանը պիտի յարի։ Խեղճ կինը ինքն ալ իր դառնութիւնները ունեցած է զորս կը յայտնէ աղջկանը, երբ սա ձանձրոյթի և յուսահատութեան հառաչանքներ կ'արձակէ գինետան չորս պատերուն մէջ փակուած.—«Երբ վարժարան կուգայի քեզ տեսնելու, կը նշմարէի որ, կ'ըսէ, ընկերուհիներուդ քով կ'ամչնայիր իմ հագուստէս, իմ խօսուածքէս, իմ երեւոյթէս. ու տուն կը դառնայի արցունք թափելով»։ Հիմա որ իր քովիկն է զաւակը, իր ձեռքին տակ, ինք տրամադիր է ամեն զոհողութեան՝ անոր քմահաճոյքները կատարելու համար։ Մարդուկը, սակայն, անդրդուելի կը մնայ և արհամարանքի ու ծաղրանքի տակ կ'ընկճէ Պլանշէդը։ Իրաց բնական ընթացքով ակամայ պայքար մը սկսած է հօրը ու աղջկանը միջեւ. ու՛ր անկարելի է որ զիրար հասկնան անոնք։ Այս պայքարը այնպիսի կենդանի գոյներով ներկայացուած է խաղին մէջ, որ զգացնել չիտար բնաւ թէ առանց անակնկալներու, առանց մեքենայութիւններու, պարզ միօրինակ գործողութիւն մըն է մինչեւ վերջը, թատերական հին կանոններուն դէմ «մեղանչող». և ասոր հակառակ, չկայ մաս մը, խօսք մը, որ հետաքրքրութիւն չ'ազդէ և ուսումնասիրութեան մը արդիւնք եղած չըլլայ։

Պլանշէդ, հօրը տօնախմբութեանը առթիւ, զարդարուն լամպար մը գնել տուած է և հաճելի անակնկալ մը ընել ուզելով, յանկարծ երեւան կը հանէ զայն ու կը նուիրէ սիրուն խօսքերով. գեղջուկը՝ անպէտ բանի մը պէս կը դիտէ այդ լամպարը զոր շատ բարձր ու շատ սուղ կը գտնէ. ինք աւելի կ'ախորժի իր հողէ կանթեղէն՝ որ ցածկեկ լոյս մը կուտայ. բայց չ'ուզելով աղջկանը սիրտը կոտրել մերժումով մը, կը կոտրէ լամպարին մէջտեղի շքեղ ձողը ու կանթեղի կը վերածէ. Պլանշէթ՝ բարկութենէն կ'առնէ կը փշրէ զայն. և ասկէց՝ կռիւ հօրը ու աղջկանը միջեւ։ Եւ Պլանշէթ որ ամեն վէճի մէջ վերջին խօսք ինքը ունենալ կ'ուզէ, այս անգամ ալ իր պատասխանն ունի «իմ ստակովս կը վճարեմ»։

Ուրիշ տեղ մը, Պլանշէթ իր հօրը հողագործական աշխատութիւններուն կը խառնուի. իր դասերուն կցկտուր յիշատակներովը կուզէ քիմիական աղերով բեղմնաւորել հօրը արտը. բայց իր սխալ հաշիւներով՝ հունձքը կը փճացընէ. նորէն վէճ, նորէն անհամաձայնութիւն։

Ասոնք ելքի մը պիտի յանգին անշուշտ. ընտանեկան վերջին փոթորիկը կը ծագի յաճախորդի մը պատճառաւ. Պլանշէթ՝ Ժօռժի քրոջը հետ նստած առտեն, երբ վիպային ու բանաստեղծական խօսակցութեան մը մէջ թաղուած էին, ծերուկ դրացի մը, կորաքամակ ու խորամանկ, կուգայ խաչուէ մը ուզել. խեղճ աղջիկը կրնա՞յ ասանկ ստորին մարդու մը ծառայել իր ընկերուհիին քով որուն ազնուաշուք եղբօրը թեկնածու է։ Կոպիտ կերպով կը ճամբէ մարդը։ Բայց հաշուի չէր առած իր հօրը խստութիւնը։ Դժբաղդ զուգադիպութիւնով մը, ճիշդ այն պահուն երբ Ժօռժի հայրը եկած է առաջարկել Պլանշէթին, որ վարժուհիի պաշտօն մը գտնելու համար անոր դիմած էր, իրենց գղեակը մտնել՝ իբրեւ դաստիարակուհի իր աղջկան, գինեպանը կը հասնի կատղած, փրփրած։ Իրեն կը հասնի ճամբուած յաճախորդը որ ցոյց մը ընել ուզելով՝ սկսած էր Ռուսէին մրցակից գինետան մը յաճախել։ Ռուսէին գոռացումը պիտի տայ անոր. և հիւրերուն ներկայութեանը, աղախինի գոգնոցը իր ձեռքով կապելով աղջկանը մէջքին, կը հրամայէ անոր՝ իրենց վաղեմի յաճախորդէն ներում խնդրել ու խաչուէ մը եփելով, հրամցնել անոր։ Աղջիկը կը հնազանդի,—ըսինք արդէն թէ գէշ տիպար մը չէր,—և գունատ, դողդողուն, ամօթահար, կը կատարէ հօրը հրամանը. բայց ա՛լ չի դիմանար. աթոռի մը վրայ կիյնայ, կը փղձկի. այդ յուզմունքը ու արցունքը ուժ կուտան իրեն. և կը սկսի սրտին բոլոր դառնութիւնը թափել հօրը երեսին. ա՛լ անկարելի է իրեն ապրել այդ տանը մէջ ուր ձանձրոյթը կը սպաննէ զինքը, ուր իր գաղափարները արձագանգ չեն գտներ, ուր իրեն հետ խօսելու, խորհելու արժանի մէկը չի գտներ. ու վերջ ի վերջոյ, գլխարկը կը դնէ ու կը մեկնի, իր խեղճին յարմար վիճակ մը փնտռելու, առանց մտիկ ընելու մօրը արցունքներուն ու հօրը սպառնալիքին՝ թէ այլ եւս տանը սեմէն ներս չի պիտի ընդունի զայն։

Ի՞նչ կրնայ ըլլալ խաղին վերջաւորութիւնը. կը մտածէինք երկրորդ միջնարարին, վասն զի երրորդ կամ վերջին արարուածը միայն կը մնար։ Պլանշէդը Բարիզի համար գրուած ըլլալով, դժուար չէր գուշակել թէ հօրը տունէն փախչող երիտասարդ ու գեղեցիկ աղջիկ մը ի՞նչ պիտի ըլլար այնտեղ։ Երեք տարիներ անցած են, երբ կը սկսի վերջին արարուածը, Պլանշէդի անունը չէ լսուած այդ միջոցին, ծերուկ գինեպանը՝ պարտքերու տակ ընկճուած, ողորմելի տեսք մը ունի հիմակ. բարապան մը եկած է անոր գոյքերը ծախելու, չքաւորութիւն և անօթութիւն դուռը ափ առած են, փրկութեան յոյս մը չկայ այլ եւս. և ահա, իր պառաւ կինը, դրացուհիի մը հետ, կուգայ առաջարկել թէ մէկը կայ որ պատրաստ է իր բոլոր պարտքերը վճարել ու առջի հանգստաւէտ վիճակը տալ իրեն։

—Բայց այդ մէ՞կը...

—Պլանշէ՛դ։

Ու երկու կիները կը սկսին տխուր շեշտով մը նկարագրել խեղճ աղջկան կրած արկածները այդ երեք տարուան միջոցին. գղեակին մէջ ժամանակ մը դաստիարակուհի մնալէ ետք, պարտաւորուեր է հեռանալ, վասնզի Ժօռժի հետ միեւնոյն տան մէջ բնակիլը անպատշաճ դարձած էր. ուրիշ տան մը մէջ վարժուհի, այլուր աղախին, և աղախնութենէն գահավէժ անկում այնպիսի տուներու մէջ, ուր իր գեղեցկութիւնը կ'ապրեցնէր զինքը. յետոյ, օր մը, յուսահատ, անձնասպանութիւն կը փորձէ Սէնը նետուելով. կազատեն զինքը ու հիւանդանոց կը փոխադրեն, ուսկից ելած եկած է ու կը սպասէ դրան առջեւ։ Հայրը, իր գեղջուկի պատուաւորութեանը մէջ, ո՛չ իսկ կուզէ տեսնել իր «մոլորեալ ոչխարը». բայց Պլանշէդ արդէն ներս մտած է. իր բոլոր աղաչանքները, սրտայոյզ խօսքերը անօգուտ կը մնան. բարի գինեպանը, իր մաշած, պատառոտուն հագուստներուն դէմ տեսնելով աղջկանը նորաձեւ ու ճոխ արդուզարդը, եւ անպատկառ ձեւը, պժգանքի արտայայտութիւններ կունենայ. կը մերժէ անոր նիւթական օգնութիւնն ալ, անոր որդիական կարեկից խօսքերն ալ. ու կ'սպառնայ ծեծով վռնտել, եթէ չհեռանայ իր աղքատիկ՝ բայց պատուաւոր տունէն։ Պլանշէդ, այդ վայրկենին, դատապարտելի ըլլալէ աւելի արգահատելի աղջիկ մըն է. եթէ ստացած չըլլա՛ր այն բարձր դաստիարակութիւնը որ իր ծնողական յարկը այդքան յոռի ցցուց իրեն։

Եւ մէն մինակ, տեսարանին վրայ, վայրկեան մը վարանոտ, իր գեղջուկ շրջակայքը դիտելով, անզգայ, անտարբեր կը մեկնի, Բարիզ դառնալու համար իր խնջոյքներուն, զբօսանքներուն, որոց կարօտը կը քաշէ արդէն։

Պէտք է ըսել թէ խաղը կը վերջանայ հոս։ Եթէ վարագոյրը չիջնէր, հանդիսատեսներն ալ պիտի սպասէին. այս կիսատ, անաւարտ վերջաւորութիւնը, առանց բուռն տեսարանի մը, առանց «վսեմ խօսքի մը», աւելի ազդեցիկ չէ՞ք գտներ։ Ազատ-Թատրոնի խաղերն այսպէս շինուած են առ հասարակ. իրական կեանքի պատկերներ, որոնց կենդանութիւնը կը կայանայ զգացումներու պարզ արտայայտութեանը մէջ, առանց ճիգի ու արուեստականութեան, տիպարներու և բնաւորութիւններու մէկին արտայայտութեամբ։

Պլանշէդին նիւթը կը բաւէ ինքնին՝ անոր միջոցաւ ծագած բարքերը պարզելու. աղջիկներուն այնքա՛ն միայն ուսմունք տալ որքան կը վերցընէ իրենց ընտանեկան վիճակը. վիպական գաղափարներով, պերճութեան երազներով չի պարարել անոնց միտքը. նիւթ մը, որ ամեն հասարակութիւններէն հաւասարապէս կրնայ մարսուիլ. մեր միջակ դասակարգի ծնողքներն ու աղջիկներն ալ կրնան մտածման նիւթ գտնել այս խաղին մէջ։ Պլանշէդին անկումը՝ Բարիզի մերձաւորութեանը կարելի է վերագրել կամ ծայրայեղութիւն մը նկատել որ մեզ հետ վերաբերութիւն չունի. բայց, հազուագիւտ չէ գտնել համեստ վիճակի տէր հայրեր ու մայրեր՝ որոնք ձեռքերնին ծալլած իրենց սիրունիկ աղջկան չքնաղութիւններէն կախուած կը մնան, երբ սա՝ դպրոցէն ելլելով, իր գիտութեամբը նեղ կը գտնէ ընտանեկան շրջանակը, և իրեն համար շատ արհամարհելի թեկնածու մը՝ գործաւորին կամ խանութպանին տղան որ վէպ չէ կարդացեր ու դաշնակէ չի հասկնար։

Տ. Ա.

ՔԱՐԱՅՐԻՆ ՄԷՋ

Աւստրիական լրագիրները սրտաշարժ մանրամասնութիւններ կը հրատարակեն այն եօթը երկրախոյզներուն վրայ որք քիչ մնաց որ խղդուէին Լուէկլի քարայրին մէջ ինչպէս նաեւ անոնցմէ մէկուն պատմութիւնը։ Նախ աւասիկ այս դժբաղդներուն նկարագրութիւնը՝ երբ դուրս ելան քարայրէն։

Շունչերնին բռնած, անճառ յուզման մը ենթակայ, հարիւրաւոր մարդիկ աչուրնին յառած էին քարանձաւին բացուածքին վրայ։ Քանի անձկոտ վայրկեաններ կ'անցնին. դար մը կը տեւեն։ Յանկարծ, բացուածքին մթութեանը մէջ դէմք մը կ'երեւայ։ Շարժում մը կը ցնցէ բազմութիւնը։ Կամաց կամաց, երկու մարդերու կրթնած, դանդաչկոտ էակ մը դուրս կ'ելլայ։

Բանտարկեալներուն առաջինը վերջապէս նորէն կը տեսնայ լոյսը։ Խլացուցիչ հառաչ մը կը բարձրանայ, բայց հարիւրաւոր ձեռքեր լռութիւն կը հրամայեն։ Ո՞վ է այդ կմախքը որուն աչքերը դուրս կ'ելլեն ակնակապիճներէն, որուն ակռաները հազիւ ծածկուած են կապարագոյն շուրթերով։ Իր նուազկոտ ակնարկը միջոցին մէջ կը յածի, երեսը հողով ծեփուած կը կարծուի և սոսկալի կծկում մը այլակերպած է դէմքը և ստորին ծնօտը վար կախուած է. ոչ ոք կը ճանչնայ այդ դժբաղդը։

Տասնըհինգ տարեկան դպրոցական մըն է, Ռուտոլֆ Հայտ. հողին տակ մնալէ առաջ ծաղկոտ երիտասարդ, անկէց դուրս կ'ելլէ ապուշցած ծերունիի մը հանգոյն։ Պատգարակի մ վրայ կը պառկեցունեն զայն, հագուստները կը հանեն, ոտնամանները կը կտրեն, մաքուր ճերմակեղէն կը հագցունեն, ծածկոցներու մէջ կը փաթթեն և կը զօրացունեն գաւաթ մը քոնեաքով զոր անյագօրէն կը խմէ։

Խեղճին քոյրն ու եղբայրը կը մօտենան։ Քոյրը նուաղած կ'իյնայ հէք պատանին տեսնելով այդքան այլակերպուած։ Եղբայրը ձեռքը կը բռնէ։ Հայտ ոչ ոք կը ճանչնայ։ «Ռուտոլֆ, գիտե՞ս ես ով եմ,» կը հարցունէ եղբայրն անձկագին։ Քարայրին մարդը ակռաները կը կճրտեցնէ և իրարու կը զարնէ։ Վերջապէս կը կարծուի թէ գիտակցութիւնը կը վերստանայ։ Ամենէն մօտի տաղաւարը կը տանին։

Հոն, հիւանդապահները կը սկսին շփել երիտասարդին մարմինը, բժիշկները քոնեաք, թէյ, շաքարոտ ջուր խմցունել կուտան։ Ամեն վայրկեան կը վախցուի որ հոգին չաւանդէ։

Հինգ վայրկեան ետք միւսը կ'երեւայ, Ֆաչինկ։ Գրեթէ դեղին է։ Խուռացած մազերը կը ծածկեն ճակատը. քալուածքը բաւական ամուր է։ Կեցցէներ կը թնդացունեն օդը։ Ֆաչինկ զուարթօրէն կը պատասխանէ ողջոյններուն և կ'ըսէ. «Անցաւ գնա՜ց։» Բայց երբ պատգարակին վրայ կը դնեն զայն, հակազդեցութիւնը առաջ գալ կը սկսի։ Գլուխը ետեւ կ'իյնայ և երկու ձեռքերովը կը ծածկէ աչքերը, որք լոյսէն կը շլանային։

Հիմակ բանտարկեալները աւելի շուտ կը յաջորդեն իրարու։ Ֆալչման իր բարեկամներէն կը շրջապատուի. բարձրաձայն կը գոչէ խնդալով. «Ես երբեք ասանկ իրարանցում չտեսայ։» Բժիշկները կուզեն պառկեցունել Ցուեյերը. թող չի տար ըսելով. «Տղա՞յ կը կարծեք զիս։ Շատ առողջ եմ և կրնամ քալել»։ Չեն կրնար համոզել զայն որ պառկի և բռնի կը մտցունեն տաղաւարին մէջ։

Բովալտի ծերունի հայրը ծնրադիր այն պատգարակին առջեւ ուր կը հանգչէր իր զաւակը, լալով կը պագնէ անոր ճերմակ շուրթերը։

Բանտարկեալներէ անոնք որ կրնան խօսիլ, կը պատմեն իրենց տպաւորութիւնները՝ անձկութեան և սպասման օրերուն մէջ։ Ֆաչինկ ամենէն աւելի մանրամասնութիւն կուտայ։

«Կիրակի, 29 ապրիլ, կէս օրին մօտ, նշմարեցինք թէ ջուրը, զոր միշտ մեր աջակողմն էինք տեսած, կը սկսէր ձախակողմն ալ տարածուիլ։ Դէպի բացուածքը վազեցինք, բայց արդէն ջուրը մեր վրայ կը հասնէր գոռալով։

«Մեր առաջին շարժումն եղաւ ջուրը նետուիլ և լողալով դուրս ելլելու փորձել։ Ջուրը արագօրէն կը բարձրանար, և ստիպեց մեզի որ կաւային հողակոյտի մը վրայ ապաստանինք։ Շրջապատուած էինք։ Սաստիկ ընկճուեցանք։ Տեսակ մը բանակատեղ յարդարեցինք։ Ես ժամացոյցս նայեցայ։ Իրիկուան ժամը տասը կը ցուցնէր։ Մարեցինք մոմերը և փորձեցինք քնանալ. բայց ոչ ոք կրցաւ աչքը գոցել։

«Քարայրին մէջ կը տիրէր ութնուկէս աստիճանի բարեխառնութիւն, որ գրեթէ անփոփոխ կը մնայ։ Շատ կը մսէինք։

«Յաջորդ քառասունըութ ժամերն անցան անհուն անստուգութեան մէջ։ Ուտեստիս հատեր էր և մենք յոյսերնիս կը կտրէինք։ Յուսոյ նշոյլ մը սիրտ կուտար մեզ սակայն. Կրաց պիտի փրկէ մեզի, կը մտածէինք։

«Ժամանակն անցընելու համար, քարայրին ուրիշ մասերը կը քննէինք. զանազան եղանակներով կը փորձէինք նաեւ դուրս ելլելու միջոց մը գտնել։ Ջուրերուն աղմուկը խլացուցիչ էր։ Գրեթէ չէինք կրնար քնանալ։ Երբ յոգնութիւնը յաղթէր, գօսացած կը զգայինք ինքզինքնիս։ Ա՛լ չէինք շաղակրատեր։ Իմ զբօսանքս էր սիկառ ծխել։ Երկուշաբթի և երեքշաբթի այսպէս անցան։

«Չորեքշաբթի առտու արդէն կը հաւատայինք թէ քարայրը մեր գերեզմանը պիտի ըլլար, վասն զի անօթութիւնը կը սկսէր չարչարել մեզ։ Յանկարծ սեւ ջուրին մէջ կը տեսնենք փոքր արկղի մը տատանիլը։ Շուտով մը կ'առնենք զայն, կը բանանք և կը գտնենք հաց, պանիր, միս, մոմ։ Մէկտեղ գրկուած նամակ մը կ'իմացունէր մեզի թէ արկղը Լուէկլօքի առուակին մէջ նետուած էր երկուշաբթի օրը, իրիկուան դէմ։ Չորեքշաբթի առտու կը հասնէր մեր ձեռքը։

«Մեր սրտաբեկութեանը յաջորդեց մեծ ուրախութիւն մը։ Լոյս ունէինք և սա ապահովութիւնն ալ թէ Կրաց կը մտածէր մեզ փրկելու։ Մագաղաթեայ թուղթի կտոր մը հանեցի արկղէն և գրեցի. «Երախտագիտութեամբ ընդունեցինք արկղը։ Ճիշդ ժամանակն էր։ Ոչ ապրուստ ոչ մոմ ունէինք։ Միեւնոյն ճամբով երկուքէն ալ նորէն կ'ուզենք։ Ջերմագին ողջոյններ։ Ֆաչինկ։» Մետաղեայ փամփուշտի մը մէջ պլրեցի այս թուղթը, արկղը շրջապատող առասանովը գոցեցի զայն և ջուրը նետեցի, յուսալով որ դուրս պիտի ելլէր։

«Հինգշաբթի եղաւ։ Միշտ կը խուզարկէինք քարայրը և փայտի կտորներ կը բռնէինք ջուրին մէջէն։ Շատ չանցած խուլ հարուածներ լսեցինք դուրսէն։ Մեր ազատարարներն հեռու չէին ուրեմն։ Մենք ալ պատասխանեցինք՝ միջնորմին զարնելով, ցուցունելու համար մեր գտնուած տեղը։ Դժբախտաբար չեն իմացեր մեզի։

«Ուրբաթը անցաւ։ Սկսանք չափով ուտել։ Վերջապէս շաբաթ օրը կը լսէինք բրիչի առաջին հարուածը. մենք չպատասխանեցինք հրացան պարպելով, վասն զի կը վախնայինք որ մուխը կը խղդէ մեզ. բայց շարունակ մոմ մը վառեցինք։ Ներս մտած առտենին վերջինը կը վառէր։ Ազատուած էինք»։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (226)

ԺԻՒԼ ԼԵՌՄԻՆԱ

ԲԱՐԻԶԻ ԳԱՅԼԵՐԸ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ՉԱՐԸ

Երբեմն կը սահէին երկու ահագին ժայռերու մէջտեղ որոց պատռուածքն հազիւ կը բաւէր անոնց անցնելուն։ Կարծես քարը կը բացուէր անոնց առջեւ և նորէն կը գոցուէր երբ անցնէին։

Յանկարծ կանգ առին։

Հինգ հարիւր մեթրէ աւելի բարձրացած էին։ Առջեւնին կը ցցուէր ժայռ մը ընդարձակ պատի մը պէս տարածուելով։ Ամեն կողմէ՝ քարը խոչընդոտ կը ձեւացունէր։ Մոլորա՞ծ էին ուրեմն։

Բայց, միշտ անդրդուելի, խորհրդաւոր անձը երկու ձեռքերը գլխէն վեր բարձրացուցած էր, իբր թէ մոգական ոգեկոչութիւն մը ընէր լուռ ու մունջ։

Այս միջոցին կուրծքը ծածկող պատմուճանը բացուած էր և ջահին լուսին մէջ զոր բռնողը անոր մօտեցուցած էր, կը շողշողար վիզէն կախուած խոշոր ադամանդ մը։

Բացառիկ մեծութեամբ քար որմէ կը խուսափէին ճառագայթներ հանգունօրէն աստղի մը շողիւններուն։

Եւ մինչ մետաղեայ թմբուկը հիմակ կը զարնէր տեսակ մը խուլ և միօրինակ դափիւն մը...

Ահա յանկարծ, իբր թէ ահագին զօրութեան մը հնազանդէր, ճամբան փակող ընդարձակ մենաքարը ինքիր վրայ դարձաւ անշշուկ, անտեսանելի առանցքի մը շուրջ։

Բացուած խոռոչէն ձայն մը բարձրացաւ։

—Յանուն Պուտտայի, ո՞վ էք, հարցուց քամպոճերէն։

—Յանուն Պուտտայի, եկողը կ'անուանի Թուի-Սա, պատասխանեց անծանօթն հանդիսական շեշտով մը։

—Մտի՛ր։ Միարաբինները քեզի կը սպասեն, յարեց ան որ նախ խօսած էր։

Այն ատեն Թուի-Սա, այսինքն Ջուրի Թագաւորը ուղղուեցաւ անձուկ բացուածքը զոր կը ձգէին զատուած քարերը...

Հիմակ ջահակիրը առջեւէն կ'երթար և ամենէն ետքը Թմբկահարը։

Թուի-Սա նեղ նրբանցք մը մտած էր։ Լռութիւնը կը տիրէր։ Ան որ իր անունն էր հարցուցած, անհետ եղած էր կրանիդեայ զանգուածներուն խորութեանցը մէջ։

Քանի մը վայրկեան անցաւ։

Յետոյ յանկարծ նեղ ճամբան լայնցաւ ու լուսոյ փողփողում մը շողաց։

Սրահին խորը, մետաքսափայլ ճերմակ կերպասով մը ծածկուած սարաւանդակին վրայ երեք մարդեր նստած էին՝ երեսնին նորեկին դարձուցած։

Այս երեք մարդերը կը կրէին պուտտայական նախկին կրօնաւորներու տարազը, ոսկեգոյն դեղին երկար պատմուճանը, վրան բաց խոյրը՝ ապարօշով մը ճակտին վրայ բռնուած։

Մեծագին քարերով զարդարուն գօտի մը կը սեղմէր իրենց մէջքերը, և թեթեւապէս վեր առնուած պատմուճանը կը ցուցունէր դեղին կաշիէ կօշիկներ մինչեւ պճեղները, արծաթէ գնտիկներով պճնուած։

Իրենց շուրջը մարդեր խմբուած էին, այն չորս ցեղերուն պատկանող որք կը բնակին Թրէանկի երկրին մէջ, Թիամները, Սթիէնկները, Քուիները, Բէնոնկները, որք կը կազմեն Միարաբիններուն մեծ ընտանիքը, որ անաղարտ կը պահէ նախնիքներու աւանդութիւններն ու սովորոյթները։

Երբ Թուի-Սա երեւցաւ, երեք պրահմանները ոտքի ելան, մինչ Միարաբինները երկրպագեցին։

Պրահմաններէն մէկը ձեռքն երկնցուց դէպ ի Ջուրի Թագաւորը։

—Քեզի կը սպասէինք, ըսաւ անոր. ժամանակն եկած է ուր Գետերուն Հայրը պիտի տարածուի մեր հողին վրայ՝ զայն բարեբեր ընելու համար... Քու իշխանութեանդ առտենն է, Ջուրի Թագաւոր, կ'ողջունեմ քեզ...

Մեր ընթերցողները չեն մոռցած թէ Պելէնի և Սիլվրէի ձեռքով սպաննուած մարդը Հրոյ Թագաւոր անունը կը կրէր։

Նախկին Քմըրներու անսահման իշխանութենէն երկու մարդիկ տակաւին անուն մը կը կրէին, և, ինչպէս ըսինք, տուրք կ'առնէին Սիամի և Քամպոճի իշխաններէն։

Հրոյ Թագաւորը, էին, և Ջուրի Թագաւորը։

Ասոնք ակներեւ իշխանութիւն մը ունէին այդ ամայի երկիրները բնակող կիսավայրենի ցեղերուն վրայ։

Ամենուրեք այս միամիտ ցեղերուն պատկառանքը կ'ողջունէ և կը պաշտպանէ զանոնք։ Իշխան են, դատաւոր են։

Ջուրի Թագաւորը իսկապէս փոխանորդ է, բացարձակ իշխանութիւնը պատկանելով Հրոյ Թագաւորին. սա պատճառաւ որ արեւը ամբողջ տարին կ'իշխէ, մինչ ջուրը տարուան քանի մը ամիսները կը ցուցունէ իր իշխանութիւնը ողողումով։

—Ջուրի Թագաւոր, շարունակեց Պրահման, ցեղերուն ծերունիները դատած են թէ ժամն հնչած է ուր հարկ է ընտրել այն անձը որ իրաւունք ունի Հրոյ Թագաւոր անուան։

«Ահա քսան տարի է որ այդ անունը կրողը սպաննուեցաւ թշուառական չարագործներէ, քսան տարի է որ իր զաւակն անհետ եղաւ՝ առանց ցուցունելու նշան մը իր գոյութենէն։

«Մինակ Հրոյ Թագաւորն իրաւունք ունի գտնելու այն նուիրական սուրն որ օրին մէկը պիտի փայլի՝ վերահաստատելու համար Քմըրներուն իշխանութիւնը...

«Թուի-Սա, քեզի կանչեցինք որովհետեւ քու ձեռքդ պիտի յանձնուի այն սուրը։

«Թուի-Սա, պատրա՞ստ ես ընդունելու այն տիտղոսը զոր քեզի պիտի տանք, Թուի-Սա, Թագաւոր Ջրոյ, պատրա՞ստ ես Հրոյ Թագաւոր կոչուելու։

Թուի-Սա լուռումունջ մտիկ ըրած էր։

Երեսին մէկ գիծը չէր շարժած։

Վեր առաւ գլուխը և թրթռուն ձայնով մը ըսաւ.

—Ո՛չ։

Երեք պրահմանները սարսռացին։

—Կը մերժե՞ս, գոչեց այն որ արդէն խօսած էր։ Չէ՞ս գիտեր մեր օրէնքները։

«Ով որ չընդունիր իրեն առաջարկուած գերագոյն իշխանութիւնը, պէտք է մեռնելու պատրաստուի... Նորէն կ'ըսեմ, կուզե՞ս Հրոյ Թագաւոր հռչակուիլ։

—Ո՛չ, կրկնեց Թուի-Սա հաստատ ձայնով մը։

Պրահմանները նշան մը ըրին եւ, Ջրոյ Թագաւորին ետեւը եկան կեցան երկու մարդեր՝ երկար ու բարակ դաշոյն մը բռնած, որուն մէկ հարուածն անխուսափելի մահ ըլլալու էր։

Ինք, միշտ անդրդուելի, ձեռքը պրահմաններուն երկնցուց.

—Մեր օրէնքները կ'ըսեն, յարեց իր հանդարտ ու միօրինակ ձայնովը, թէ Քմըրներու ցեղէն իջնող ամեն որ պէտք է հնազանդի Աստուծոյ հրամաններուն... Նոյն իսկ եթէ կեանքը վրայ տայ...

—Աստուած հրամա՞ն մը տուաւ քեզի...

—Այո՛...

Եւ մահուան հանդէպ խօսող այս մարդուն շեշտին մէջ անանկ հանդիսաւորութիւն մը կար որ յարգական մրմունջ մը պատասխանեց իրեն։

—Խօսէ՛, գոչեց Պրահման։ Պուտտան ի՞նչ յայտնեց քեզի։

Թուի-Սա դէպ արեւելք դարձաւ, և ըսաւ.

—Մտիկ ըրէք, և դուք ալ պիտի իմանաք Շանթապունի առիւծին մռնչիւնը...

Հասկցնելու համար յեղակարծ ու երկիւղած յուզումն որ ամեն կուրծքեր սարսռացուց, արագ բացատրութիւն մը անհրաժեշտ է։

Շանթապուն նաւահանգիստ մըն է Քամպոճի արեւմտեան եզերքին վրայ։ Ծովախորշին բերանը ահագին ժայռ մը կը ցցուի՝ հրուանդանի մը պէս, որ ճիշդ կը նմանի հսկայաձեւ առիւծի մը՝ պառկած և աչքը անջրպետին յառած։

«Մարդ հազիւ կը հաւատայ, կ'ըսէ Մուհօ, թէ միայն բնութիւնը կերտած ըլլայ այդ հսկան այդքան հետաքրքրաշարժ ձեւերով, և սակայն ջուրն է զայն կլորցունողը և այդ ձեւին մէջ դնողը։ Սիամցիները այս ժայռին համար, ինչպէս ամեն բաներու համար որք արտասովոր կամ հրաշալի կ'երեւան, տեսակ մը պատկառանք ունին։

Կը պատմուի թէ օր մը, անգլիական նաւ մը խարիսխ նետած ըլլալով Շանթապունի նաւահանգիստին մէջ, նաւապետը Առիւծը տեսնելով առաջարկեր է գնել։ Եւ թէ կառավարիչը մերժած ըլլալով ծախել զայն, անզգոյշ անգլիացին իր բոլոր թնդանօթներն արձակեր է ժայռին վրայ որմէ քանի մը կտորներ խորտակուեր են։

Երկար լռութիւն մը յաջորդած էր Թուի-Սաի յայտնութեանը։

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, 4/16 ՄԱՅԻՍ, 1894

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ԻԶՄԻՐԻ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑԸ

Մինչդեռ Կ. Պոլսոյ մէջ մեր երեւելիները տակաւին կերպ մը չգտան այնքան թախանձանօք պահանջուած Արհեստանոցին հիմնելու, Իզմիրցիք սուսիկ փուսիկ կ'ունենան իրենց Արհեստանոցն, և անգամ մ'ալ կը հաստատեն թէ արդիւնք ցուցնելու համար հարուստ ըլլալու պէտք չկայ, ո՛չ ալ Ազգին մէջ շողշողուն անուններ կրելու:

Մինչդեռ Կ. Պոլսոյ մեր բանգէտ վարիչներ Արհեստանոցի անուամբ տարեկան հազար ոսկիի ապահով եկամուտ ունենալով հանդերձ կը սպասեն որ հազար ոսկին շնորհող Բախտը նաեւ շինուած պատրաստուած շէնք մը Երկինքէն իջեցնէ իրենց մէջտեղ և զիրենք ամեն հոգէ ազատէ, Իզմիրի մէջ անունն ոչ այնքան ծանօթ բարերար մը կ'ելնէ որ շէնքն ալ կը շինէ, եկամուտն ալ կարգի կը դնէ, և կը խոստանայ մէկ քանի ամսուան մէջ սկսիլ արհեստներու գործնական և տեսական աւանդումն հայ տղոց:

Ո՞ր մէկուն աւելի զարմանանք, Իզմիրցիներուն գործնականութեան թէ մերիններուն աներեւակայելի դանդաղութեան ու վարանման:

Արդէն ծանուցինք թէ Իզմիրի արհեստանոցը պիտի հիմնէ Նարապետ էֆ. Արապեան: Այս նոր հաստատութիւն պիտի կառուցուի առաջնորդարանի պարտէզին մէջ: Ազգային վարժարանի մէկ ճիւղը պիտի կազմէ Արհեստանոցն, ուր նախ և առաջ երեք արհեստներ պիտի աւանդուին, թիթեղագործութիւն, կօշկակարութիւն և հիւսնութիւն կամ ատաղձագործութիւն, իրենց պարագաներով: Արհեստանոցը մի քանի ամսէն պատրաստ պիտի ըլլայ, այնպէս որ գալոցական տարւոյ սկիզբէն արհեստական ուսման ձեռնարկուի:

Թէեւ սակէ աւելի տեղեկութիւն մը չէ հաղորդուած մեզ Իզմիրէ, թէեւ աւելի բան չենք գիտեր Իզմիրեան Արհեստանոցին մէջ ի գործ դրուելիք ծրագրին ու մեթոտին վրայ, բայց կ'երեւակայենք թէ այսքան օգտակար գաղափար մը յղացող բարերարը զայն արդիւնաւորելու համար պէտք եղած լոյսն առած է ձեռնհաս անձերէ, անդրադառնալով մանաւանդ Եւրոպայի նախակրթարանաց յարակից Արհեստանոցներուն կազմակերպութեան, և վերահասու ըլլալով եւրոպայի կարգ մը տղոց կրթութեան մէջ արհեստական ուսման ու վարժութեան բռնած դիրքին:

Որչափ կարդացած ու լսած ենք, այս քանի մը երկիրներու մէջ մանաւանդ —Գերմանիա, Զուիցերիա, Պելժիա, Իտալիա, Ֆրանսա, Անգլիա,— վերջին տարիներս մեծ խնամ տարուած է արհեստական կրթութիւնը կազմակերպելու, զօրացնելու, տարածելու: Միջավայրին համեմատ, զանազան արհեստներ կը սովրեցնեն տղոց՝ նախակրթարաններուն մէջ իսկ, կամ անոնց յարակից արհեստանոցներու մէջ: Բացարձակապէս երկրագործական միջավայրի մէջ, աւելի մշակական և գիւղատնտեսական բաներ կը սովրեցնեն, և լոկ իմացական կրթութիւնն իսկ մինչեւ մէկ աստիճան կը ծառայեցնեն տղոց միտքը բանալու իրենց ապագայ արհեստագործութեան տեսական կողմերուն վրայ: Հոն ուր քաղաքացւոց մեծագոյն մասը փայտի վրայ կ'աշխատի (հիւսնութիւն, ատաղձագործութիւն, կահագործութիւն,) աւանդուած արհեստներուն մէջ փայտը մեծ տեղ կը բռնէ: Հանքային կամ մետաղագործական կեդրոններու մէջ, տղայք աւանդապէս կը սովրին մետաղներու վերաբերեալ բաներ. —կը վարժուին իրենց հայրերէն աւելի նրբօրէն գործելու մետաղները: Յախճապակեայ անօթից գործարաններուն և բրուտներու արհեստարաններուն քով, կաւի այլ և այլ տեսակները գործել և զարդարել կը սովրին տղայք: Մանածարաններու, հիւսարաններու և ընդհանրապէս տարազագործարաններու քով այս առարկայից մօտ արհեստներ աւելի յարգի են վարժարանաց մէջ: Հարկ չկայ ըսելու թէ Զուիցերիոյ տղաքը, տեղւոյն համեմատ, հաւասար եռանդեամբ կը սովրի պանիր և ժամացոյց շինել, իր լեռնոտ երկրին այնքան շահաւոր այն երկու ճիւղերը: Կան տեղեր ուր կաշիի և մորթիի վրայ աւելի կ'աշխատուի քան ուրիշ ո՛ եւ է առարկայի վրայ, ինչպէս կան ամբողջ քաղաքներ՝ անուշեղէններու, կարկանդակներու պատրաստութեան նուիրեալ: Տղայքը դպրոցական տարիքին մէջ ըստ կարի վարժեցնելով միջավայրի բնական արհեստներուն, ո՛չ միայն տղոց ապագայն կ'ապահովի, այլ և այս տեղական արհեստներու զարգացման բացառիկ դիւրութիւն մը կ'ընծայուի: Տղայն արհեստանոցէն ելած ժամանակ իր հօր արհեստը գէթ տեսականօրէն աւելի կատարեալ ծանօթութեամբ գործելու պատրաստուած կ'ըլլայ, և վարժութիւնն ալ միանալով, օր մը իր հօրմէն աւելի ճարտար արհեստագործ կրնայ հանդիսանալ:

Ծանասարեան վարժարանն, ուր քանի մը արհեստներ կ'աւանդուին, այս մասին եւրոպեան արհեստանոց-վարժարաններու դրութիւնն ընդունած է, ամեն օր պարտաւորիչ ընելով մէկ ժամու արհեստական վարժութիւն, ամեն աշակերտ արհեստ մը բանելով իր ծնողաց փափաքին և իր անձնական տրամադրութեան համեմատ: Շատ հաւանական է որ այն տղոց ամենքն ալ մէկ մէկ արհեստաւոր չըլլան, բայց այսպիսեաց համար իսկ ժամանակի կորուստ եղած պիտի չըլլայ արհեստական վարժութիւնն, որ արդէն մարմնամարզ մ'է ամենուն համար, և աչքի ու ձեռքի լաւ կրթութիւն:— Հա՞րկ է այս առթիւ յիշեցնել թէ Հոէնձոլլըրն իշխանական-արքայական-կայսերական գերդաստանին մէջ ի վաղուց անտի սովորութիւն եղած է փոքրիկ իշխաններուն մէկ մէկ ձեռագործ արհեստ սովրեցնել՝ իբրեւ ձեռաց վարժութիւն և մարմնամարզ: Շատ Եւրոպացիներ որք իրենց ապրուստը ձեռաց աշխատութեամբ ճարելու հարկին մէջ չեն, արհեստ սորված են և ի գործ կը դնեն իբրեւ հաճելի ժամանց մը: Գիտէք անշուշտ թէ անուանի մեծահռչակ վիպասան կոմս Թոլսթոյ ալ լաւ կօշկակար է, այլովք հանդերձ:

Անցեալ օր Թայմզի մէջ կը կարդայինք Լոնտոնի քանի մը արհեստական վարժարաններու տեղեկագիրն, յորմէ կ'երեւէր թէ արհեստաւորութեանց մասնաւոր ծախուք հիմնուած այս հաստատութիւնք լաւ արդիւնք տուած են, Նախ, իրենց ծախքն իրենց մէջէն հանելով (արհեստական նիւթոց վաճառումէ.) երկրորդ, արհեստավարժ տղոց բաժին մը հանելով շահէն երրորդ, համեմատապէս կարճ միջոցի մէջ աւելի ճարտար արհեստաւորներ հանելով գործատուներուն քան որչափ կրնայ ըլլալ գործարաններու մէջ. չորրորդ, շատ մը աղքատիկ տղոց ապագայն ապահովելով, և հինգերորդ, հաճելի զբաղում տալով կարգ մը տղոց որք իրենց պարապոյ ժամերը նուաղ օգտակար բաներու կրնային զոհել եթէ այս ձեռագործ զբաղումը չունենային: Ամենապարզ արհեստներուն քով ամենէն նրբին արհեստները կան, (մետաղներ կերտել, տախտակի ու յախճապակիի վրայ նկարել, նուրբ կահագործութիւն, գործք շինել, եւն): Այս տղայք օրուան մէկ մասը կ'ուսանին ուսման և մէկ մասն արհեստի: Առաջ աղքատ տղայք միայն կը յաճախէին. հիմա միջին դասու տղայք եւս կ'ուսանին արհեստներ, անձնիւր ըստ իւր ճաշակին համեմատ: Տղոց քով արդէն մասնաւոր հակամիտութիւն կայ ձեռագործ արհեստն աւելի սիրելու քան վերացական ուսմունքն, և այս հակամիտութենէ արհեստապէտ վարպետ մը կրնայ ճարտարապէս օգուտ քաղել: Լոնտոնի արհեստանոցներուն յաջողութեան գաղտնիքն յայտ կը կայանայ եղեր որ վարպետներուն ընտրութեան մեծ հոգ տարուեր է ժամանակին, և թէպէտ ի սկզբան շատ սուղ նստեր է, բայց յետոյ ծախքն հանելէ զատ շահ ալ սկսեր է թողուլ:

Բ. Ք.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.—Ֆրանսայի մէջ լրջօրէն ձեռնարկուած է Գերմանիոյ օրինակին հետեւելու և զինուորական ծառայութեան պայմանաժամն երեք տարիէն երկուքի իջեցնելու: Երկար ատենէ ի վեր այսպիսի առաջարկ մը ներկայացուած էր, և անցեալ հինգշաբթի Խորհրդարանին զինուորական յանձնաժողովն ի նկատ առնլով զայն, միաձայնութեամբ ընդունեց, ատենապետութեամբ Ռէն զօրավարի: Բայց տակաւին պատերազմական նախարարն իր որոշումը չյայտնեց: Ֆրանսական ծրագիրը գերմանականէն աւելի արմատական է. որովհետեւ անխտիր ամեն զօրաց ծառայութիւնն երկու տարւոյ կ'իջեցնէ, մինչ Գերմանիոյ մէջ հեծելազօրաց համար եռամեայ պայմանաժամը պահուած է: Ֆրանսական ծրագիրը գերմանականէն կը տարբերի նաեւ այնու զի ո՛չ մէկ ասպարէզի կամ արուեստի համար բացառութիւն չի ճանչնար, և ամեն անձնաշնորհելոց միամեայ ծառայութիւնն ալ վերցնելով, երկամեայ ընդհանուր օրէնք կ'ընէ: Այս նորութեամբ Ֆրանսայի մէջ կը յուսացուի 75 միլիոն ֆր.ի խնայութիւն մ'ընել, մինչ նոյն նորութիւն Գերմանիոյ մէջ, ինչպէս գործադրեցաւ, որ 60 միլիոն մարքի բացառիկ ծախք և 64 միլիոն ֆր.ի տարեկան ծախք յառաջ բերաւ:

ՎԱՏԻԿԱՆ Ֆրանսայի եպիսկոպոսներուն հրահանգ ղրկեր է ընդունիլ եկեղեցական կամ թաղային խորհրդոց նկատմամբ կառավարութեան դրած օրէնքը, բայց պահպանել եկեղեցականներէ և աշխարհականներէ խառն խորհուրդներու սկզբունքն, որք եկեղեցական մարմնոյն հետ խորհրդակցութեամբ պէտք է կազմուին: Իսկ հրամանագրին մէջ պէտք եղած բարեփոխութիւնները մուծանելու համար եպիսկոպոսները պէտք է համաձայնին կառավարութեան հետ, որ խոստացած է բարեփոխում: Այս կերպիւ, Վատիկան կը յուսայ երկու կողմերուն ալ, թէ կառավարութեան և թէ եպիսկոպոսական դասուն, գոհացում տալ:

ԻՍԼԱՆՏԱ մեծ կղզին, գրեթէ Հիւսիսային Բեւեռին մօտ, կը պատկանի Դանիոյ թագաւորին, և կը կառավարի Քոփէնհակէ ղրկուած փոխարքայի մը ձեռամբ, որուն կ'աջակցի Խորհուրդ մը, որուն Իսլանտացիք Ալթինկ կ'ըսեն: Այս ժողովոյ վերջին նիստերէ մէյն մէջ որոշուեցաւ Համալսարան մը հիմնել Իսլանտա, կարօտ չըլլալու համար Դանիոյ Համալսարանին: Զայս լսելով, Իսլանտացի այն ուսանողք որք կը յաճախեն Քոփէնհակի դանիական Համալսարանը, ժողովում մ'ընելով, մէկի դէմ միաձայնութեամբ բողոքեցին այն որոշման դէմ, ըսելով որ թէպէտ Իսլանտացւոց փառասիրութիւնը կրնայ դգուել կրթական գործին մէջ բացարձակ անկախ ըլլալ մայր-հայրենիքէն, բայց գործնականապէս անկարելի է որ Իսլանտայի Համալսարանը Դանիոյ Համալսարանին հաւասար բան մ'ըլլայ: Հիմա կը ծանուցուի թէ Դանիոյ կառավարութիւնը պիտի չհաստատէ Իսլանտայի Խորհրդարանին որոշումը:

—Որովհետեւ Իսլանտա բեւեռային շրջանակին մէջ կը գտնուի աւելի կամ նուազ, պէտք չէ կարծել թէ եւրոպացի դրամատերք հոն շահագործութիւն ընել չեն մտաբերեր: Շահաւոր գործերն Եւրոպայի մէջ այնքան պակսած ըլլալ կը թուին որ Պելֆաստի (Իռլանտա) անգլ. առեւտրական տուն մը 3,000 քրոնի վճարումով գնեց Իսլանտայի երկու ջերմուկներն որք Իսլանտայի երկու գեղջուկներու սեփականութիւն էին:

ԳԵՐՄԱՆ ՎԱՇԽԱՌՈՒՆԵՐ.— Իբրեւ հետեւանք Հանովէրի խաղամոլութեան դատին, ուր կարգ մը սպայից խաղամոլութիւնն երեւան ելած էր, Հանովէրի նահանգային դատարանն անցեալ շաբթու ծանր դատավճիռներ արձակեց երկու վաշխառուներու դէմ, որք տարապայման տոկոսներ առած էին իրենց խաղամոլ յաճախորդներէն: Սակարանի միջնորդ Վիլտէնով դատապարտեցաւ եռամեայ բանտարկութեան և հնգամեայ զրկման քաղաքային իրաւունքներէ, և սիկառի խանութպան Մոսգէրգա դատապարտեցաւ երկամեայ բանտարկութեան և հնգամեայ զրկման քաղաքային իրաւունքներէ: Վիլտէնով մուրհակաւ դրամ փոխ տուած էր՝ ծանր տոկոս առնլով: Մոսգէրգա եւս մուրհակ առած էր, բայց նշանակուած գումարին մէկ մասը միայն հնչուն դրամ տալով և մնացեալին փոխարէն սիկառ տալով, զոր շատ սուղ ծախած էր այս առթիւ:

ՇՈՒԷՏԻ Թագաւորն, որ Միջերկրականի մէջ պտոյտ մը կ'ընէ, հարաւային Ֆրանսայի ծայրը Ժուանի ծովախորշն այցելեց անցեալ օր, և երկարօրէն դիտեց այն վայրը, կանգ առնելով փառաւոր սիւնին առջեւ որ կանգնուած է ի յիշատակ Նաբոլէոն Պոնափարթի հոն ցամաք ելնելուն, երբ Էլպա կղզիէն՝ ուր գերի էին զինք՝ յանկարծ մեկնելով, նորէն Ֆրանսա մտաւ, յապուշ կտրեց Եւրոպա, և «հարիւր օրուան» արկածալից իշխանութիւնն սկսաւ, որ վերջ գտաւ իւր Վադէրլոյի աղէտալի պարտութեամբ:

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.— Թէեւ Ելմտացոյցն Բ. ընթերցմամբ քուէարկուեցաւ 14 քուէի խեղճ մեծամասնութեամբ, բայց վտանգները վերջացած չեն Լորտ Ռոզպէրիի նախարարութեան համար, նոյն իսկ Ելմտացոյցի առթիւ. զի պահպանողական կուսակցապետ Պ. Պալֆուր, խստիւ քննադատելով Սըր Ուիլեըմ Հարքօրթի տրոց խնդրոյն վրայ արմատական առաջարկները, ծանոյց որ մինչեւ իսկ եթէ Բ. ընթերցումը քուէարկուի, յօդուած առ յօդուած քուէարկութեան առթիւ ամենախիստ ընդդիմութիւն պիտի ըլլայ: Ուրեմն տակաւին կարգ մը քուէարկութիւններ պիտի ըլլան, և երբ մեծամասնութիւնը 14ի իջած է, միշտ վախ կայ որ յանկարծ աւելի չպակսի: Բաց աստի, Ելմտացոյցի առաջարկներուն այնքան սաստիկ ընդդիմութեան բախելուն պատճառաւ, ազատական վարչութիւնն հարկադրուած է հրաժարիլ իր կարգ մը սիրական ծրագրերէն, զորս յառաջ մղելով կը յուսար շահիլ ընտրող դասակարգերը:

Պ. ԱՍՔԻԹ, Անգլիոյ ներքին գործոց նախարարն, անցեալ ուրբաթ ամուսնացաւ ազնուական ընտանիքէ Օր. Մերկրէդ Թէնընդի հետ, որ նշանաւոր աղջիկ մ'է խելքով, գեղեցկութեամբ և հարստութեամբ: Սրբոյն Գէորգայ եկեղեցւոյն մէջ այս առթիւ համախմբուած էին Պ. և Տիկին Կլատսթըն, անխտիր ամեն կուսակցութեանց վարիչներն, և ականաւոր անձինք կառավարական, դեսպանական և ընկերական մարմնոց: Բարեկամք և հակառակորդք թանկագին նուէրներ տուին հարսին ու փեսին:

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՆՈՐ ՓՈԽԱՌՈՒԹԵԱՆ համար ստորագրութիւնք հետեւեալ տեղերը կատարուեցան, յորմէ կը հասկցուի թէ ո՛ր երկիրք որչափ բան ստորագրեցին.

416,948,000 Րուպլ Ռուսիոյ կայսերական Պանքային և անոր ճիւղերուն մէջ.— 128,370,000 Ր. Փեթերպուրկի միւս դրամատանց մէջ.—30,592,000 Ր. Մոսքուայի դրամատանց մէջ.—3,420,000 Ր. Վարշաւայի Առեւտրական Պանքային մէջ.—2 միլիոն 800,000 Ր. Սիպիրիոյ դրամատան մէջ.— 36,969,000 Ր. Գերմանիոյ մէջ.— 4,936,000 Ր. Հոլանտիոյ և 29,114,000 Ր. Ֆրանսայի մէջ:

Այս ստորագրութիւնք փոխառութեան Ա. Սէրիին համար էին միայն. երբ 1,000 միլիոն Րուպլնոց ամբողջ Սէրիներն հրապարակ հանուին, ռուս կառավարութիւնն արդէն ծանուցած է թէ պիտի ձեռնարկէ տոկոսի նոյն զեղչն ընելու պետական ուրիշ արժեթղթերու վրայ որք 100էն հինգ կը բերեն դեռ:

ԿՈՄՍ ԻԳՆԱՏԻԷՎ, ծանօթ ռուս դիւանագէտն երեք տարուան համար նախագահ ընտրեցաւ Փեթերպուրկի Համալսարանի Բարեխնամ Ընկերութեան: Երրորդ անգամն է որ նոյն մարմնոյն կողմէ այսպիսի պատիւ մը կը մատուցուի նախկին դեսպանին ու նախարարին:

ՉԱՐԻՆ ԳԵՐԴԱՍՏԱՆԸ.— Ռուսիոյ կայսեր աղջկան՝ Քսենիա մեծ-դքսուհւոյն իւր մեծ-հօրեղբօր որդւոյն հետ ամուսնութիւնն յուլիսի վերջերը տեղի պիտի ունենայ, և իւր եղբայր՝ Զարեւիչը պիտի կարգուի հոկտ. ամսուն: Զարեւիչը մօտէն ճանչցող մը հետեւեալ կերպիւ նկարագրած է զինքն.

«Տղայութեան ժամանակ հիւանդոտ էր, բայց վերջերը բարւոքեցաւ, և հիմակ աղէկ ձի կը նստի, լաւ որսորդ է, և սիրով կը պարապի ըմբշական խաղերու: Բաւական ալ ուշիմ ըլլալով, շատ բան սորված է, և կը սորվի դեռ: Աշխարհի շուրջ իր ըրած պտոյտը մեծապէս ընդարձակեց իր միտքը, ինքնիրմով գործելու վարժեցուց զինք, և իրաց և մարդոց վրայ այնպիսի գաղափարներ տուաւ իրեն որք հին Ռուսերուն շատ յառաջացեալ կրնան թուիլ: Անձնապէս բարեհամբոյր բնաւորութեան տէր է, և իւր ընկերներուն սիրելի եղած է միշտ: Դոռոզ չէ:»

Ի ԲՈԶԷՆ, վառօդարանի մը պահակն հրացանի հարուածով սպանեց թոյլ բարոյականի տէր աղջիկ մը, որ ինչ ինչ անվայել առաջարկներ ըրած էր իրեն, և պահակին կողմէ մերժուելուն վրայ, պահուըստած էր վառօդարանի դրան քով: Պահակն ուզեց ձերբակալել աղջիկը, կասկածելով որ գող չըլլայ, բայց աղջիկը փախաւ: Պահակը վեց անգամ ազդարարեց որ կանգ առնու, և տեսնելով որ դեռ կը փախչի, կրակ ըրաւ և սպաննեց:

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ. 14 Մայիս.— Առեւտրական վերատեսուչ Պ. Մընտէլլա հրաժարեցաւ, նամակաւ մը յայտնելով որ թէպէտ իր անձնական գործոց նկատմամբ խղճին վրայ ո՛ և է բեռ չկայ, բայց չուզեր որ այն դատ որուն ինք մասնակից կը գտնուի, վնաս հասցնէ նախարարութեան դիրքին: (Պ. Մընտէլլա մասնակից կը գտնուի սեղանաւորական-առեւտրական ընկերութեան մը գործերուն, որոյմէ խարդախութեան դատ մը ծագում առած է, եւ թէպէտ Պ. Մընտէլլա անմեղ է կ'ըսուի, բայց որոշուած է որ ինքն եւս դատարան ներկայանայ):

ՀՌՈՄ, 15.— Երեսփ. ժողովն 113ի դէմ 149 քուէով մերժեց Պ. Բրինէդդիի առաջարկը, զոր Պ. Քրիսփի մերժած էր, 50,000 ֆր.ի խնայութեան մը համար Ելմտացոյցի Ա. գլխէն:

ՊԵՐԼԻՆ.— Հանքագործ արհեստաւորներուն և բանուորներուն տարեկան միջազգային ժողովն հոս բացուեցաւ նախագահութեամբ անգլ. պատուիրակ Պ. Պըրնի: Աւստրիայէն 2, Անգլիայէն 39, Պելժիայէն 10 և Ֆրանսայէն 5 պատուիրակ կան:

ՓԱՐԻԶ,—Օսմ. 40 միլիոն ֆր.ի փոխառութեան ստորագրողք 1,000 բաժնի տեղ 7 կամ 8 հատ միայն պիտի կրնան առնուլ:

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, Մայիս 4

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ	ղրշ.	109 7/8
3 » Փարիզի »	ֆր.	22 95
Վիէննայի 8 օր	ֆիոր.	11 32 1/2
Պերլինի չէք	մարք	11 47 1/2

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՈՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ գոց. [Միաց. Դ. Սէրի]		26 23
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	26 23
Կէս օրին	»	26 24
Թահվիլաթը Օսմանիյէ երէկ երեկոյ		— —
» » ժամ 5ին		— —

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	Ա. Սէրի	60 75
»	Բ. »	37 75
»	Գ. »	28 —

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լը.	
Քրէտի Ժէնէրալ	»	7 20
Պանք տը Քօնստ.	» »	3 05
Օսմ. Շանժ է վալէօր	» »	4 10
Րէժի	Օսմ. Ոսկի	19 09
Թրամուէյ	» »	575
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ	» »	310 62 1/2
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	111 50
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի		39

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 30
Անգլիական ոսկի	»	110 15
Մարք [Գերմանական ոսկի]	»	107 10
Իմբէրիալ	»	90
Քրմիզ	»	51 15
Րուպլ Թղթադրամ	»	8 52
Մէճ. արծաթ [տարբ.]	»	108 04
Մանր արծաթ	»	103
Մէթալիք	»	96
Թասֆիյէ	»	5
Տօկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	»	— —

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՕՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 15 Մայիս

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	100 70
» » Նոր 3 1/2 %	106 97
Օսմանեան քոնսօլիտէ Սէրի Դ.	24 25
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	508 12
Բրիօրիթէ Թիւրք [1890]	470
Օսմանեան Երկաթուղի	112 25
» Րէժիի բաժնեթուղթ	436 25
Պանք Օթօման	642 18
Քրէտի Լիօնէ	742 50
Իտալական Ռանթ 5 %	78 80
Եգիպտական միացեալ	515 62
Չէք Լոնտոնի վրայ	25 190
Օսմանիյէ (Օսմանեան քոնսոլիտէ)	442 50

ԼՈՆՏՈՆ, 15 Մայիս

Անգլ. քոնսօլիտէ	100 37
Օսմ. » Սէրի Դ.	23 93
» » » Ա.	61 75
» » » Բ.	— —
» » » Գ.	25 75
Օսմ. փոխառութիւն 1871	101 50
Փոխառութիւն 1877 [Տէֆանս Լոն.]	102 25
Պանք Օթօման	15 56
Այտընի երկաթուղի	14
Գասապայի երկաթուղի	17
Եգիպտական միացեալ [ունիֆիյէ]	102 12
» առանձ. [բրիվիլէժիէ] 1890	— —
Տօմանիալ [փոխառ. Ռօչիլտ]	105 50
Հելլենական 5 %	33
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 32 1/2

ՎԻԷՆՆԱ, 15 Մայիս

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	125 45
» Փարիզի »	49 75
Օսմանեան Րէժիի բաժնեթուղթ	217
» Երկաթուղի	64 20

ՊԵՐԼԻՆ, 15 Մայիս

Օսմանեան Երկաթուղի	104 70
Օսմ. Րէժի	— —
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 33 1/2
» Փարիզի »	80 90

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Կրօնական ժողովն երէկ ի նիստ գումարուեցաւ ի Պատրիարքարան ատենապետութեամբ Գեր. Գրիգորիս Արքեպիսկոպոս Յովհաննէսեանի:

Խառն ժողովոյ որոշման համաձայն, ժողովն հրաւիրած էր Նիկոմիդիոյ, Ռոտոսթոյի, Երզնկայի, Արաբկիրի և Ամասիոյ ու Մարզուանի վիճակաց համար ընտրուած Պատրիարքական փոխանորդներն, որք ներկայացան: Ժողովն հաղորդելով անոնց Խառն ժողովոյ որոշումը ստացաւ անոնց գրաւոր պատասխանները զորս պիտի ներկայէ Խառն ժողովին:

Տիարպէքիրի, Բաղէշի, Պալըքէսէրի և Եոզղատի համար առաջնորդական ընտրելեաց ցանկեր պատրաստեց եւ զբաղեցաւ նաեւ կարգ մը անհատական խնդիրներով:

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.—Ականակուռ Մէճիտիյէ և Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ կայսերազուն իշխան Բարձր. Ապտիւլգատեր էֆէնտիի, Բարձր. Ահմէտ էֆէնտիի և Բարձր. Պիւրհանէտտին էֆէնտիի:

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Յունաստանի Պանքին նախորդ գեր-տնօրէն Պ. Բաքատաքիի:

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ ճարտարապետ Պ. Պէլլյէի:

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ ապանեխմանց պաշտօնեայ Պ. Մօնտրակօնի:

ՔՈԼԵՐԱՆ Ի ԳԱՒԱՌՍ.—Սեբաստիոյ մէջ մայիս 1էն 2, քոլերայէ քսանեօթ դէպք, որոց վեցը մահացաւ:

—Գօչկիրի գաւառակին մէջ տասներկու օրէ ի վեր քոլերայէ դէպք չէ պատահած:

—Գասթամունիի Իսկիլիպ գաւառակին մէջ ապրիլ 30էն մայիս 1, քոլերայէ հինգ դէպք և հին ու նոր բռնուածներէն հինգ մահ: Մայիս 1էն 2, նոր դէպք չէ պատահած: Առաջուան բռնուածներէն երկու մահ:

—Սեբաստիոյ Զարէ գաւառակին մէջ տասներկու օրէ ի վեր դէպք պատահած չըլլալով կուսակալութիւնն հեռագրած է Առողջապահական ժողովին թէ քարանթինայի շղթաները հա՞րկ է վերցնել թէ ոչ: Ժողովը պատասխանած է թէ վերջին դէպքէն տասնըհինգ օր անցնելէ և ապանեխական գործողութիւնները կատարելէ յետոյ միայն կրնան վերցուիլ դրուած շղթաները:

—Գասթամունիի Իսկիլիպ գաւառակին համար քարանթինա որոշուած և մաքրանոցներ հաստատուած են:

ԴԱՇՏԱՅԻՆ ՀԱՑԿԵՐՈՅԹ.— Վեհ. Սուլթանն հրամայած է որ ամեն տարուան նման այս տարի եւս գարնան եղանակին առթիւ Քեաղըտխանէի մէջ հացկերոյթներ տրուին մայրաքաղաքիս վարժարաններու աշակերտաց, ուսուցչաց և պաշտօնէից:

Կայս. սոյն իրատէին համաձայն այսօր հացկերոյթ կը տրուի զինուորական վարժարաններու աշակերտներուն, ուսուցիչներուն և պաշտօնեաներուն:

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ.—Ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտօֆ երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին և Վսեմ. Խորհրդականին հետ:

—Պուլկարաց Գեր. Էկզարքն երէկ Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ:

ՄԱԼԻԹԷԻ մէջ երէկ յանձնաժողով մը ի նիստ գումարուեցաւ նախարար Վսեմ. Նազիֆ փաշայի նախագահութեամբ և ելմտական խնդրոց վրայ խորհրդակցութիւններ կատարեց:

ԱԼԻ ՔԵՄԱԼԻ ՓԱՇԱ, Նորընտիր կուսակալ Գոնիայի, ստացած է իր պաշտօնը հաստատող կայս. Ֆերմանն և մէկ քանի օրէն մայրաքաղաքէս ճամբայ պիտի ելնէ իր պաշտօնատեղին երթալու համար:

ԳՕՆՎԷՐՍԻՕՆ. —Մօնիթէօռ կ'իմանայ թէ 1854 ի և 1871 ի օսմանեան փոխառութեանց գօնվէրսիօնը վաւերացնող կայսերական իրատէն ելեր է երկուշաբթի իրիկուն:

ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ վարժարանին համար Ֆրանսայէն երկու նշանաւոր ուսուցիչներ պիտի բերուին: Այն աշակերտք, որք երեք տարի առաջ Ալֆօրի անասնաբուժական վարժարանը ղրկուած էին իրենց ուսումը կատարելագործելու համար, ի մօտոյ մայրաքաղաքս պիտի դառնան:

—Հալքալըի երկրագործական վարժարանին անասնաբուժական քաղաքային ճիւղը մայրաքաղաքս փոխադրուելով պիտի հաստատուէր Պոլսոյ Սուլթան Մէհմէտ թաղը ապարանքի մը մէջ: Արդ. բժշկական յանձնաժողով մը յետ քննութեան առողջապահական տեսակէտով անյարմար գտած է այդ ապարանքին դիրքը, որովհետեւ վարժարանին մէջ անդամազննական փորձեր պիտի կատարուին. հետեւաբար այդ վարժարանին համար ուրիշ շէնք մը պիտի որոշուի:

ՀԱՑԿԵՐՈՅԹ.—Անգլ. դեսպանն ու դեսպանուհին նախընթաց իրիկուն հացկերոյթ մը տուին, որուն ներկայ գտնուեցան իտալական դեսպանը, գերմանական և հոլանտական դեսպաններն ու դեսպանուհիները, Խարիճիյէի արարողապետ Իպրահիմ պէյ, և ուրիշ հրաւիրեալներ:

ԱՆԳԼԻՈՅ ՎԵՀ. Վիքթորիա Թագուհւոյն ծննդեան տարեդարձին առթիւ մայիս 12ին անգլիական դեսպան Սըր Ֆիլիփ Քըրրի Բէկաի դեսպանատան պարտէզին մէջ գարնանային հացկերոյթ մը պիտի տայ:

ՅՈՅՆ ԲԱՐԵՐԱՐՔ.—Ֆէնէրի Պատրիարքարանի մէջ բացուած է ի Մարսիլիա մեռած Ժ. Զաֆիրօփուլօի կտակը, ուրկից հասկցուած է թէ հանգուցեալը Հելլենական Պանքին եօթը հազար ոսկի թողած է, որուն տոկոսները պիտի յատկանան Կ. Պոլսոյ յունական բարեսիրական հաստատութեանց և վարժարաններուն:

ԱԿՆԷՆ ԿԸ ԳՐԵՆ. —«Ցորենի գինը խիստ բարձրացաւ և հետզհետէ բարձրանալու վրայ է, երբ հետեւանք Սեբաստիոյ քոլերային պատճառաւ դրուած քարանթիններուն, ըստ որում ներածութիւնը բոլորովին դադրեցաւ: Իրենց ամբարներուն մէջ երբեմն 100—150ի չափ պահեստ ցորեն ունեցողներն իսկ այժմ առօրեայ հացերնին փուռերէն ստիպուած են հայթայթել, և այս մեծամեծ դժուարութեամբ: Աղքատները ապրուստի մեծ դժուարութիւն կը քաշեն: Եթէ, Տէր մի՛ արասցէ, քոլերան ալ ասդին վրայ հասնի, աղէտը աւելի կը սաստկանայ:»

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ժողովն իւր երէկի նիստին մէջ քարանթինաներու գործադրութեանց մասին որոշած է բարեփոխումներ ի գործ դնել:

ԷՆԿԻՒՐԻԻ նահանգին մէջ Հանրային Պարտուց վարչութեան գործառնութիւնք աւելցած ըլլալով ընդարձակ պաշտօնատան մը հիմնարկէքը կատարուեր է և ոչխարներ զենուեր ու բարեմաղթութիւնք եղեր են վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին:

ՀԱՆՐԱՅԻՆ պարտուց վարչութեան պաշտօնեաներու ամսաթոշակներէն քաղաքային պաշտօնէից նման հարիւրէն մէկ վար պիտի զարնուի, հանգստեան կոչուած պաշտօնէից ամսաթոշակ վճարելու համար:

ԱՐՄՏԵԱՑ և ոգելից ըմպելեաց մաքսատանց շէնքերը կայս. Իրատէի մը համաձայն պիտի նորոգուին:

ԱՔՆԱՅԻ դատական պաշտօնէից համար եղած բողոքի մը վրայ, կ'ըսէ Սաղահ, քննութիւն կատարուելով հաստատուած է թէ անոնցմէ ոմանք օրինաց հակառակող ընթացքի մէջ գտնուած են և հետևաբար դատաստանի պիտի ենթարկուին։

Գ. ՎԻՆՍԸՆԹ ՔԱՅԼԱՐՏ յառաջիկայ շաբթու մայրաքաղաքս կը սպասուի։ Իր ժամանումէն ետք՝ Բարիզ պիտի ուղեւորի Գ. Պէրժէ։

ԻԶՄԻՐԻ հելլենական նոր հիւպատոսը, Պ. Արկիրոբուլօս, իր պաշտօնավայրն հասնելով գործի գլուխ անցեր է։ Պ. Արկիրոբուլօս նոյն պաշտօնը վարած էր նաեւ 1890ին։

ԵԱՖԱ-ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ երկաթուղին գնելու համար Ռօչիլտները բանակցութեան մէջ են կըսուի։

Պ. ՌՈՒԿՕՆ, Իզմիրի ֆրանսական գերհիւպատոսը, արձակուրդով Բարիզ ուղեւորեր է։

ՍԵԼԱՆԻԿԷՆ կը գրեն թէ, կ'ըսէ Սաղահ, Կեօկիլի գաւառակին Սբանիյա անուն տեղը աւստրիացի գինեվաճառ Էթիէն Պօֆ իր տաղաւարին մէջ աւազակներու կողմէ սպաննուած, իսկ մարդեր վիրաւորուած եւ գոյքերն ու դրամները կողոպտուած ըլլալով, նահանգին վերաքննիչ ատեանի ընդհանուր դատախազը այդ տեղը գացած և օրինական քննութեանց ձեռնարկած է։

ԱՏԱՆԱՅԻ նահանգին մէջ այս տարի հունձքերը խիստ առատ են։

ՊՕՆՍՕՎՄՊԻ ՓԱՇԱ իւր հետեւորդ պաշտօնէից հետ երէկ քննական պտոյտ մը կատարեց Պոլսոյ կողմը և հանրային մաքրութեան համար հրահանգներ տուաւ։

ՄԱՐԱՇԷՆ կը գրեն թէ Ազսու գետը տեղացած անձրեւներէն յորդելով երկու ժամ հեռուն գտնուած գիւղ մը ողողեր ու երկու տուներ փլցուցեր է, սակայն բարեբաղդաբար մարդու կորուստ չէ պատահած։

ԴԱՏԱԿԱՆ Նախարարութիւնը, կ'ըսէ Հաքիգաթ, հրամայած է Վանայ վերաքննիչ ատեանի ընդհանուր դատախազին՝ դատաստանի ենթարկել Պարկիրի գաւառակին նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական ոստիկան Ահմէտ Էֆէնտին, որ վիրաւորման գործի մը առթիւ քննութիւն կատարելու համար դէպքին վայրը երթալուն, դատարանի ոչ բոլոր ունկն ըլլալով, վիրաւորեալ անձին հօրմէն իբրեւ քննութեան ծախք գումար մը առած էր։

ՑՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանի յունարէն թղթակցութեանց առաջին քարտուղար Եօրկաքի Տիմիթրաքի էֆէնտի մեռած ըլլալով, անոր յաջորդած է Եանքօ Թանթալիտի էֆէնտի, որուն օգնական կարգուած է Բանայօթաքի էֆէնտի, եղբօրորդի Ամեն. Տ. Նէօֆիթօս Պատրիարքին։

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ Դուռը Էնկլիզէն 240 ձիեր գնած է հեծելազօրաց համար։ Այդ ձիեր երեք մասի բաժնուած են 1,42. 1,44 եւ 1,46 մեդր բարձր հասակով եւ իւրաքանչիւրը 16, 20 եւ 24 ոսկիի։ Ձիերը ժամբայ հանուած են արդէն Կ. Պոլիս բերուելու համար։

ՊՐՈՒՍԱՅԷՆ կը գրեն թէ շերամաբուծութիւնն այս տարի խիստ գոհացուցիչ վիճակի մէջ է։

ՔԵՕՐՐՈՒԼԻ եւ Նէվրէքօբի Պուլկարաց եպիսկոպոսները նախընթաց օր իրենց պաշտօնատեղիներն ուղեւորեցան։

ԴԱՂԹԱԿԱՆՔ.—Երէկ մայրաքաղաքս եկան Քըզանլըքցի 101 խալամ գաղթականներ, որք Էսկիշէհր զրկուեցան, հոն բնակութիւն հաստատելու համար։

ՍԿԻՒՏԱՐԻ կառավարչութեան բժիշկ Տօքթ. Ճօրճ էֆէնտի գեղագրի բունաւոր տետրակներ չիմած էր բոլոր բժշկաց կողմէ գործածուելու համար և ալերապրով մը մատուցած էր Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին։ Այդ խնդիր յանձնուած է բժշկական վարժարանին։ Իւրաքանչիւր տետրակ հօթանասուն թերթերէ պիտի բաղկանայ, որուն յատնին վրայ պիտի նշանակուին հիւանդին հիւանդութեան աստիճանն ու տրուած դեղերու տեսակն եւ բունին վրայ ալ հիւանդին անունը, տարիքը, բնակավայրն եւ այլն։ Միւս քան թերթերուն վրայ բժիշկին յուշատետրը եւ հիւանդին նախնական վիճակին համեմատ տրուած դեղերը։ Այդ տետրակներու տպագրութեան ծախքը հանուելէ յետոյ, հասոյթին մէկ մասը Համազգային Անկելանոցին պիտի յատկանայ եւ մէկ մասն ալ զինուորական ու քաղաքային հիւանդանոցներուն։

ՎԱՌՆԱՅԻ յունաց Մետրոպոլիտ Տ. Բօլիքարբօս երկուշաբթի օրը մայրաքաղաքս եկաւ։

Գ. ՁՈՐԱԲԱՆԱՅԻ արկղակալը գումար մը իւրացուցած և զեղծումներ գործած ըլլալով, յատուկ յանձնաժողով մը անոր հաշիւներուն քննութեանը ձեռնարկած է։

ՎԱՆԱՅ նահանգին կեդրոնական ոստիկան-զինուորաց Թապուր Աղասը կարգուած է մայրաքաղաքիս հեծեալ ոստիկան-զինուորաց հարիւրապետ Հիւսէյին էֆէնտի։

ԿԵՂԾ ԴՐԱՄ. — Ի Բանկալթի Ս. Ցակոբայ անկելանոցին աղքատանոցը բնակող Գաբրիէլ անուն մարդ մը երէկ Գարաքէօյի կամուրջին վրայ ձերբակալուեցաւ, որովհետեւ տուած մէճիտիյէի քառորդը կեղծ էր։

ԳՕՆԵԱՅԻ կուսակալութիւնը տեղեկանալով որ Սուլթանէմի գիւղախումբի Թաթ գիւղին մէջ հիւանդութիւն մը երեւան ելնելով հինգ տասը օրուան մէջ 40-50ի չափ տղաքներ մեռած են և թէ այդ հիւանդութիւն փորձարութեամբ ու փսխելով կ'սկսի, անմիջապէս բժիշկներ ղրկեր է, որք տեղեկագրած են թէ այդ հիւանդութիւն թոքատապ եայլ այդ կարգի ախտեր են, հետեւանք ինֆլուէնցայի և թէ 50-60 օրուան մէջ 15 տղաքներ մեռած են ու չորս տղաքներ ալ հիւանդ են։ Հետեւաբար նոյն գիւղին մէջ տարափոխիկ հիւանդութիւնք գոյութիւն չունին։

ԵՂՆՈՒՆԱԴԱՏ ատեանը երէկ դատեց Բէթրօ անուն պարտիզպան մը որ ամբաստանուած էր թէ ի Գատըքէօյ իւր պարտէզին մէջ թթենիի մը վրայ ելնելով պըտուղ հաւաքող Էլմաս անուն հովիւի մը վրայ քար մը նետած ու այդ կերպով անոր մահուանը պատճառ եղած էր։ Բէթրօ դատապարտուեցաւ հինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան։

ՎԵՐԱՔՆՆԻՉ ատենի պատժական ճիւղը վաւերացուցած է նախնական դատարանի մէկ վճիռն, որով Ցակոբ, Գրիգոր և Արթին անուն անձինք՝ ոստիկան-զինուորաց տասնապետ Ջէյնէլ աղան՝ իր պաշտօնի կիրառմանը պահուն անարգած ըլլալնուն համար՝ երկուքական տարուան բանտարկութեան դատապարտուած էին։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.— Երէկ ժամ 2ու կէսին չորս մարդեր փաստաբան Խաժերեան Սարգիս էֆէնտիի գրասենեակը մտեր են ի Պոլիս Մեծ Նոր Խան։ Ներքնասենեակի երկաթէ դուռն ու դրամարկղը բանալով իբրև աւանդ գտնուած սուր մը ու թղթերը գողցեր ու փախեր են։ Ոստիկանութիւնը քննութեանց ձեռնարկած է։

ՈՃԻՐՔ.—Երէկ ժամ Չին Եաղքաբանի մօտ Րէֆիդ Պէյ խանին մէջ ոճիր մը գործուեցաւ։ Այդ խանին սենեակներէ միոյն մէջ կը բնակի փաստաբան Ճօրճ էֆէնտի Ցէրբիբէօլու։ Եօրկի անուն Նէվշէհրցի մը, որուն գործերը կը կարգադրէր այդ փաստաբանը, նոյն սենեակը գնաց եւ Ճօրճ էֆէնտին ուսէն ծանրապէս վիրաւորեց դաշոյնով։ Եօրկի, որ ժամանակով պանիրի վաճառական էր, յետոյ վաչխառութեան կ'ընէր եւ նոյն փաստաբանին ագգականներէն էր։ Դատի մը առթիւ Եօրկի, սրու փաստաբանն էր գարձեալ Ճօրճ էֆէնտի, համակերպած էր իրաւախոհ ըլլալ իւր հակառակորդին հետ, սակայն այդ պայմանն փաստաբանին չանուցն անհամապատասխան ըլլալով, սա իւր փոխանորդեալը համզած էր թէ դատը պիտի շահի, սակայն դատը կորսնցուցած էր, եւ այդ պատճառաւ երէկ կռիւ ծագած էր իրենց մէջ։

Ոստիկանութիւնը խուզարկութիւններ կը կատարէ ձերբակալելու ոճրագործն, որ ոճիրը գործելէ յետոյ դաշոյնը պատուհանէն վար նետած ու փախած է։

—Կիրակի գիշեր Խասքէօյի մօտ Մրքատօ անուն հրեայ մը Բալըքցի բնակիչ Վարդանի վրայ յարձակեցաւ և դաշոյնով կզակին տակէն ծանրապէս վիրաւորեց ու փախաւ։ Վարդան հիւանդանոց փոխադրուեցաւ, իսկ Մրքատօ քիչ յետոյ ձերբակալուեցաւ։

—Երէկ Թօփ-գափուի մօտ տասներկու տարեկան խուլ-համր տղայ մը կռուի բռնուեցաւ տասնըհինգ տարեկան Եուվան անուն նպարավաճառի աշակերտի մը հետ։ Եուվան քարով ծանրապէս վիրաւորեց խուլ-համրին գլուխը։ Եուվան ձերբակալուեցաւ։

«ԹԷԱԴՐՈՆ ԼԻՊՐԸ» Ի ԲԵՐԱ

Պ. Անթուանի թատերախումբին երկրորդ ներկայացումը տեղի ունեցաւ երէկ գիշեր, գրեթէ նոյնքան թուով հանդիսականներու ներկայութեամբ, որքան կային առաջին ներկայացմանը։ Բաւդէար մանաւանդ կիսովին պարապ կը մնայ։ Դիւրին էր գուշակել թէ ասոր պատճառը գիներուն սղութիւնն էր, զոր իմէյնել հարկադրուեցաւ խումբին էմբրէզարիօն՝ Պ. Շուման։

Հետեւաբար, այս գիշերուընէ սկըսեալ, Պէլ-էթաժի օժեակներու գինն է՝ մէկ ոսկի (փոխանակ 1½ ոսկիի), Թիկնաթոռ՝ ամենքն անխտիր կէս ոսկի (փոխանակ 95 և 70 ղրուշի), տղալ՝ 30 ղրշ. և կալըրի՝ 10 ղրշ։

Կը յանձնարարենք մեր թատերասէրներուն՝ օգտուիլ Պ. Անթուանի եւ իր խումբին ներկայութեան եղական առիթէն, վասն զի, ինչպէս յայտնի է, Բարիզի մէջ խել Ազատ-Թատրոնը բաց չէ ընդհանուր հասարակութեան առջև և հանդիսականներու սահմանափակ թիւի մը համար միայն տեղի կունենան անոնք, բաժանորդագրութեամբ։

Այս գիշեր ներկայացուելիք խաղերն են՝

Deux tourtereaux

մէկ արարուածով, եւ

La tante Léontine

երեք արարուածով, Մօրիս Պօնիֆասի և Էտուար Բոտէնի։

Երէկ գիշերուան ներկայացման մէջ Պ. Անդուան ցոյց տուաւ ճշմարիտ արուեստագէտի բարձր կարողութիւններ. խաղը, La dupe, կը պատկերացնէր քաղքենի ընտանիքի մը ներքին կեանքը, ուր աղջկան մը ամուսնութիւնը, դրամօժիտի խնդիրներ և մեծոյ փեսայի մը տխպարը ըքանչելի կերպով կը ներկայացուին։

Ե

ՐԱԽԱՅՐԻՔ բանաստեղծական եւ Թատերագական արձակ եւ տաղաչափեալ գրուածոց, Գ. Մ. Էօլմէզեան, կեդրոնատեղին է Պ. Պալենց գրատուն Կ. Պոլիս Զարմաքճըլար թիւ 20, Գին 7½ դահեկան։

1047 2—3

ԻԶՄԻՐԻ ՀՈՒՆՁՔԸ

ԻԶՄԻՐ, 1 Մայիս

Այս տարի Իզմիրի շրջակայից մէջ անձրեւի պակասութիւնը բաւական վնասած է հունձքերուն։ Թիւերով հաստատելու համար անձրեւի այս տարուան պակասութիւնը, բաղդատական հետեւեալ հաշիւը բաւական է։ Այսպէս՝ 1893ին Թիրէի մէջ 31.47 ինչէ ջուր հողէն ներս թափանցած էր, իսկ 1894ին 13.69։ Նազիլլի 23.57ի դէմ այս տարի 12.78։ Սարայքէօյ 12.31ի դէմ 3.33։ Սօքէ 36.91ի դէմ 18.28։ Տիրէ 9.33ի դէմ 2.52։ Մանիսա 17.65ի դէմ 9.35 և վերջապէս Իզմիր 24.20ի դէմ 16 ինչէ։ Կրնանք այսպէս շարունակել գեռ թուելով ուրիշ տեղերու անունները։

Մէկ ինչէ անձրեւի ջուրը մէկ փէօնի-մի համար 24 թօնօ ըսել է։ Նթէ հողին մէջ տարին 27½ ինչէ ջուր մտնէ, ամենէ լաւ և կանոնաւոր տարին կը համարուի։

Աւելի հարթ տափարակ դաշտերը, մանաւանդ այնպիսի արտեր որք միշտ ենթակայ են մօտակայ գետերու յորդումէն ողողուած մնալ մինչ գարուն և որոց հողերը միայն մայիս ամսէ ետք կարելի կը լինի հերկել, գոհացուցիչ արդիւնք պիտի ունենան այս տարի։ Խօսելով ցորենի, գարիի և բակլայի մասին, կրնանք այժմէն ըսել մանաւանդ վերջինին համար թէ բաւական շատ պիտի լինի, զի երկրագործք աւելի Բօնլը սերմանած են. բայց դժբաղդաբար պոլոած լուբերը բակլայի գնոյն մասին խիստ աննպաստ են և այժմէն իսկ ուլէմէ արաածող վաճառականք ոմանք 22-23 փարայ, մէճիտը 20½ էն վաճառել սկսած են և կ'ըսուի թէ այդ վաճառականք համաձայնութիւն գոյացուցած են գիներն այսքան վար բռնելով, մինչդեռ անցեալ տարի և ուրիշ տարիներ 30-38 փարայ իջած է։ Գարին եւս ատ շատ ակառ կ'ընթանայ և երկու ամսէ ի վեր շարունակ անկում կը կրէ, քիլէն 8¼ ղրշ.էն մինչ 16½ ղրուշ։

Ափիոնի գինն եւս մերթ մի քանի ղրշ. վերաղիր, մերթ պզտիկ անկմամբ կ'ընթանայ։ Հակառակ այս տարուան (1893) նուազ արտադրութեան—այսինքն 1893ին 1392 կողով, մինչ 1892ին՝ 4257 կողով—գներն գրեթէ անցեալէն տարբերութիւն չունին, այժմ չէքին 85 ղրուշի վաճառող կայ առանց գնողի. քիչ մը գիները բարձրանալու հակամէտ էին այն լուրին վրայ թէ Ամերիկայի մաքսը պիտի բարձրանայ, այս լուրը ջուրը կ'իյնայ. անցեալ շաբաթ սուրհանդակի բերած տեղեկութեանց համաձայն, թէ յառաջիկային շատ թէ քիչ պիտի լինի, այդ պիտի պարզուի մօտ օրէն. եթէ անձրեւներ ունենանք, լաւ, իսկ եթէ չունենանք, ափիոն եւս չպիտի ունենանք այնքան ուրքան երաշտ տարուան մէջ կ'սպասուի։

Անցեալ տարի այս սեւնակներու մէջ թուզի մասին կարծիք յայտնած էի թէ 60,000 բեռ. պիտի լինի. այն ատեն թուզի նախանձախնդիր բարեկամներ որք կ'ուզեն միշտ բէ+ուլեան քիչ ցոյց տալ, դժգոհութիւն յայտնեցին, բայց մեր գծած թիւն անցաւ։ Այս տարուան համար չենք կրնար ճշդել անձրեւի նուազութեան պատճառաւ, թէպէտ շատ հաւանական է որ անցեալ տարուան թիւին կը հասնի, զի պարեգներու հետզհետէ բազմանալը կը փոխարինէ պակասական բացերը։ Ցառաջիկայ թուզին վաճառականական գործառնութեանց մասին մեծ յոյսեր կ'ենթադրուին, առիթ առնելով անցեալ տարուան ոչ նըւազ գոհացուցիչ ընթացքէն։

Զաժիլ.—Խէ՛ղճ չամիչ, վարկը բոլորովին կորսած է. սեւ տեսակը այսօր գրեթէ ոչինչ կ'արժէ. անկման տեսակէն այնպիսի վար գինով ծախուեցաւ որ այգեգործին ⅓ ծախքն իսկ չգոհացներ զոյցէ, և սորա համար շատ տեղեր այգիներ արմատախիլ ըրաւ այգեգործք։ Անցեալ տարի 700,000 կենդինար կը հաշուէր, այս տարի եւս նոյնչափ կարելի է ըսել, զի հետզհետէ նորահաս այգիներ այդ արմատախիլ և երաշտութենէ վնասուածներուն բացը կը գոցեն կամ քիչ բան պակաս կլինայ ըլլալ։ Գ.

Պատի անուն

ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹԻ ՀԱՒԱՔԱԾՈՅ

Ֆա—Բնոյելէ Բէլժիք—ի վերջին թիւը ուսումնասիրութիւն մը կը պարունակէ դրոշմաթուղթերու հաւաքածոներուն վրայ։ Պ. Ռօպեր դէբէ կ'անցնէ աշխարհի գլխաւոր հաւաքածոները։ Ամենէն գեղեցիկ հաւաքածոն է Ֆէռարինը, որ այժմ Փարիզ կը գտնուի 2,500,000 ֆրանք կը գնահատուի, բաւական գողտրիկ գումար մը՝ անգործածելի փոքր թուղթի կտորներու համար։ Ցետոյ կուգայ Թափլինկ հաւաքածոն, որ կտակուեցաւ բրիտանական թանգարանին, և որուն 1,500,000 ֆրանք գին կը տրուի։ Ցետոյ կուգայ Զարը 750,000 ֆրանքի հաւաքածոյով մը, և բազմաթիւ խլեաններ՝ նուազ կարեւոր գիներով։ Անգլիական քանդերջոր հաւաքածոներ աւելի քան 25,000 ֆրանք արժէք ունին, ոմանք 250,000 ֆրանքի կը հասնին։

Անգլիոյ դրոշմաթղթական ընկերութեան նախագահն է Սաքս-Քոպուրկ և Կոթայի դուքսը, իսկ փոխ-նախագահը Եօրքի-Դուքսը, որդի Կալլէսի իշխանին։

Ամենէն սուղ դրոշմաթուղթերն են Մօրիս կղզիին 1 բէննիոց և 2 բէննոց դրոշմաթուղթերը որք հրապարակ հանուած են 1847 սեպտեմբերին. վերջերս ծախուեցան 17,000 ֆրանքի։ Երկրորդ տեղը կը բռնէ անգլիական Կուինէան, 6250 ֆրանք։ Սանտուիչ կղզիներու մէկ դրոշմաթուղթը կ'արժէ 5000 ֆրանք։ Եւ մինակ տարախարհեկ նմոյշները չեն որ մեծ գիներ ունին։ Անգլիական 1 բէննիոց սեւ դրոշմաթուղթերը որոց անկիւնները կան V.R. սկզբնատառերը, 250 ֆրանք կ'արժեն։ Լոնտոնի մէջ, անցեալ տարի, գնահատիչպատուիրակները 500,000 ֆրանքի դրոշմաթուղթ ծախեցին։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Անցեալ երեքշաբթի, Լոնտոնի մէջ, կայսերական թատրոնին մէկ ներկայացման աւարտումէն քիչ առաջ, ֆրանսացի մը՝ տիկին Կիւյօ, որ առաջին օթեակներուն մէջ կը գտնուէր բէվոլվէրի հարուած մը քաշեր է փորին։ Անմիջապէս փոխադրուեր է Չէյրինկ-Քրոսի հիւանդանոցը ուր իր վիճակը շատ ծանր նկատուեր է։ Անձնասպանութեան այս փորձին պատճառներն յայտնի չեն։ Դիւրին է երեւակայել թէ այս եղերական տեսարան ինչ սրտայուզութիւն պատճառեց հանդիսականներուն։

ԳԻՏԱԿԱՆ ՄԱՆՐԱԼՈՒՐՔ

Կեօթինկի Համալսարանը երկու մրցանակներ կը սահմանէ, մին 3400 մարք, միւսը 600 մարք, խառն բաղադրութիւն ունեցող բիւրեղներու՝ հեղուկներու մէջ լուծման մասին լաւագոյն աշխատութեանց համար։ Աշխատասիրութիւնք հարկ է գրուած ըլլան գերմաներէն, կամ անգլիերէն, կամ ֆրանսերէն և կամ լատիներէն և ղրկուին առ Երէցն Համալսարանին մինչեւ 31 օգոստոս 1896։

* *
*

Պ. Ճորճ Հօլթ, 10,000 անգլիական լիրա նուիրեց Լիվըրբուլի University Collegeի մէջ ախտաբանութեան դասախօսութիւն մը հաստատելու համար։ Նոյն անձը արդէն բնախօսութեան դասախօսութիւն մը հաստատելու համար հարկ եղած գումարը նուիրած էր։

* *
*

Առողջաբանական համաժողով մը տեղի պիտի ունենայ ի Լիվըրբուլ յառաջիկայ սեպտեմբերի մէջ նոյն ամսոյ 24էն 29։ Առողջաբանական ցուցահանդէս մ'ալ տեղի պիտի ունենայ նոյն տեղ 20 հոկտեմբերին։

Երկաթուղեաց համաժողով մը (5 րդ անգամ) պիտի ըլլայ ի Լոնտոն 1895 յուլիսի մէջ. Նախորդները տեղի ունեցան ի Պրիւսէլ, ի Փարիզ, ի Միլան, և ի Սէն-Բեդերսպուրկ։ Ուսումնասիրուելիք խնդիրներու գլխաւորներն են՝ Ա.ը Հաստատուն վիճակի ենթարկել գիծերն, արագութեանց յաւելման համար։ Դ րդ.ը Շինութիւն և զինուորական մետաղեայ կամուրջներու։ Զրդ.ը Արագ վայրաշարժ։ Ը րդ.ը Ելեկտրական երկաթուղի։

* *
*

Վաշինկթընի երկրագործական նախարարութիւնը նոր պաշտօն մը հաստատեց. այս պաշտօնին անունն է agrostologue, և պարտականութիւնն է կենդանեաց կեր տրուելիք սեզական և օտար խոտերն ու այլ բոյսերն ուսումնասիրել։ Առաջին պաշտօնեայն է Պ. Բ. Լ. Սքրիպնէր։

ՏԱՐԵՐՔ ԱՇԽԱՐՀԻԿ ԼԵԶՈՒԻ

Ա. և Բ. հատորներ զատ զատ

⁰/₀ 25 զեղչ

Վերջերս Պալենց գրատունէն ի լոյս ընծայեալ Տօբէրք Մայրենի Լեզուի անուն դասագրքին առթիւ լրագիրներու մէջ հրատարակուած խմբագրականները ու պաշտօնական յայտարարութիւնները մեզ եւ մեր դասագրքին չեն վերաբերիր, վասն զի մերը բոլորովին տարբեր է պարունակութեամբ ու մեթոտով։

Այն վարժարանք, որք ցարդ մեր դասագիրքը կը գործածեն, և կուզեն նոյնը գնել, պէտք է զգուշանան այդ անունէն և փնտռեն միայն Տօբէրք Աշխարհիկ Լեզուի, Հմայեակ քահանայ Էքսէրճեանի։

Ա. հատոր 3 ղրշ. Բ. հատոր 5 ղրշ. կը ծախուի բոլոր գրավաճառաց քով. կեդրոնատեղիք՝ Պոլիս Մէրճան Զարըը, Մարգարեան գրատուն, Սիւմպիւլի խան, ի Զաքմաքճըլար, Միհրան Փափազեան գրատուն։ 1083 1—5

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՊԵՏՐՈՍ ԴՈՒՐԵԱՆԻ

Կարժէ որ բանաստեղծին համակիրք գնեն հատ մը իրենց մատենադարանին համար. բաղկացեալ է 148 էջերէ. կը խօսի բանաստեղծին ամբողջ կեանքին վրայ մանրամասնաբար. կը պարունակէ պատկերը և ձեռագիր տոտանաւորը, կը ծախուի բոլոր գրավաճառաց քով, ի Կ. Պոլիս, գին 10 ղրուշ։

ՏԱՂՔ ԵՒ ԹԱՏԵՐԳՈՒԹԻՒՆՔ

Պ. ԴՈՒՐԵԱՆԻ

Կը բաղկանայ 256 էջերէ. կը պարունակէ ոտանաւորները՝ տպուած բոտ բնագրին. երկու թատերգութիւնք, Նամակներ. կը վաճառի բոլոր գրավաճառաց քով ի գին 15 ղրուշ։

ՀԱՆԳԻՍՏ Տ. ԳԷՈՐԳ Ա. ՔԱՀԱՆԱՅԻ

ԱՐԾՐՈՒՆԻՈՅ

Իր նկարագիրը, հաւատքը յայտնող և փախճանին վրայ խօսող տետրակ մ'է գրըուած հայկական չափով։ Գին 1½ ղրշ. բոլոր գրավաճառաց քով։ 1084 1—5

Ընդդէմ դժուարամարսութեան.—Շասէնի Գինի։

ՏՈՔԹԷՕՌ Ե. ՄԱՍԻՍ

(Թագաւոր փողոց թիւ 10)

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, կէս օրէն վերջը ժամ 7էն 10. չորեքշաբթի օրերը ձրի։ Ներքին ամէն հիւանդութիւններէ զատ մասնաւորապէս կը դարմանէ ստամոքսի, ողերկներու և ծննդամիզական գործարանաց հիւանդութիւնները։ 928 23—26

ԽՆԴԻՐ ՀԱՆՐԱՅԻՆ

ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ

Ստորեւ կը հրատարակենք բնալուծական վկայագիր մը զոր խմբագրած են կառավարական նշանաւոր քիմիագէտ Պ. Փէթրօ Աֆէրի և Ցուրիխի համալսարանին արհեստական քիմիագէտ և բնական գիտութեանց վարդապետ Պ. Կ. Սինկրոս՝ մայրաքաղաքիս մէջ սպառուող տեղական կամ օտար երկիրներէն եկող գոնեաքներուն անխարդախ բաղադրութեան, ընտիր տեսակին և հանրային առողջութեան օգտակարութեան մասին։ Այս երկու նշանաւոր քիմիագիտաց կողմէ խմբագրեալ պաշտօնական տեղեկագրէն ամէն ոք կրնայ լիապէս համոզուիլ թէ մայրաքաղաքիս մէջ սպառեալ գոնեաքներուն մէջէն ո՛րը նախապատուելի և առողջապահութեան տեսակէտով օգտակար համարուելու արժանի է։

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

Թիւ 3146 Կ. ՊՈԼԻՍ. 4 Օգոստ. 1893

Մեզ յանձնուած ըլլալով քննել Ս. Ի. և Ե. Մէթաքսասի ի Պիրէոն պատրաստեալ գոնեաքին բաղադրութիւնն և եթէ Ցունաստանէն եկող միւս գոնեաքներէն առաւելութիւն մը ունենալով նախապատիւ համարուելու արժանի է, նոյնպէս եթէ պատրաստեալ է զուտ գինիէ և նման այն օրինակին զոր երկու տարի յառաջ քննած էին, ձեռնարկեցինք անոր քննութեան որոյ արդիւնքն ստորեւ պիտի տեղեկագրենք։ Ըստ որում խնդիրն հանրային առողջութեան տեսակէտով բարձր նշանակութեան արժանի է, պարտ էր մեզ այլ և այլ խանութներէն մէկ մէկ օրինակ առնուլ, որպէս զի լիովին ապահով ըլլանք սպառեալ գոնեաքին որակին վրայ, և ըստ որում խնդիրն իւր մէջ կը պարունակէ բազում դժուարութիւններ, այս մասին արհեստական քիմիագէտ Պ. Կ. Սինկրոսի աջակցութիւնն ևս խնդրեցին։

Այսու պատճառաւ տասն և չորս (14) կեդրոնական վաճառատուններու գիմեցինք որոց իւրաքանչիւրին մէկ մէկ շիշ օրինակներ ստացանք թէ՛ սնտուկներու մէջէ և թէ՛ իբր նմուշ գրուած շիշերէ։

Մեր գիմած տասն և վեց վաճառատուններն են.

Ի Բերա. Պ. Լայայի «Հէլվէտական» վաճառանոցը, Պ. Գաքավոփուլօսին «Վիէննական» վաճ. Նպարավաճառ Պ. Ցիօնկային, Փափա Եօրկիին «կեդրոնական նպարավաճառանոց, և Տիամանտօբուլօ եղբարց նպարավաճառանոցը։

Ի Ղալաթիա. Պ. Տ. Գրիստալլի նպարավաճառանոցը, Պ. Սաքելլարիօսի «Օրէ'ա Էլլա'ս» նպարավճ. Պ. Տ. Նօմիգօսի չաքարավաճառանոցը և Պ. Տէսիլայի նպարավաճառանոցը։

Ի Պոլիս. Քէլէնճի օղլուի վաճառատունը, Պ. Անաղնօստօփուլօսի վաճառանոցը և Փանթազօփուլօսի վաճառանոցը։

Մեր հետազօտութիւնքն առաւել գործնական ընելու բաղձանօք, բաղդատելու համար այլ և այլ ուրիշ գոնեաքներ եւս ստացանք թէ՛ Ցունաստանի և թէ Գաղղիոյ Պօրտոյի երեւելի գործարաններէն։ Ցետ երկար, բազմավաստակ, ինչպէս նաեւ քիմիական նուրբ վերլուծութիւններէ, հետեւեալ արդեանց յանգեցանք.

Պ. Մէթաքսասի տասն և չորս օրինակներուն բնական և արուեստական յատկութիւնքը քննելէ յետոյ, որոշեցինք գինւոյ, ցքիի, ջուրի և այլոց քանակութիւնը, եւ բաղդատեցինք մեր արտադրած արդիւնքը դարձեալ մեր կողմէ քննուած այլ գործարաններու գոնեաքներուն հետ։ Ցետոյ լուծեալ ցքիին բնական յատկութեան և օտար տարրերներ պարունակելուն կամ չպարունակելու մասին ճշգրիտ քննութեան զբաղեցանք։ Առ այս հետեւեցանք այն միջոցներուն և եղանակներուն զորս կը ցուցնեն մեզ E. Adam, Jorissen, Cazeneuve, Coton et Barbet, Portes et Ruyssen, Cabasse, Chateau, Charles, Hébert, Viederholt և այլն եղանակներ զորս քաղեցինք հետեւեալ հեղինակութիւններէ Baudrimont (Dictionnaire des alterations et falsifications 1882), G. Salet (Agenda du chimiste 1887), Barillot (Manuel de l'analyse des vins 1889), Ch. Steiner (Traité des eaux de vie 1890), Magnier de la Source (Analyse des vins 1893), Hépert (Examen des boissons falsifiées Juin 1893), Van Hamel Roos (Revue internationale des falsifications 1889-1893).

Մենք ի կիր առեալ ամէն փորձերէն և մանրամասն ու ճշգրիտ քննութիւններէ կը հետեւի որ մեր մայրաքաղաքին մէջ վաճառեալ ՄԷԹԱՔՍԱՍ ԵՂԲԱՐՑ գոնեաքը զուտ և անուշ գինիէն պատրաստեալ լինելով՝ ամենայն օտար և արհեստական նիւթերէ ազատ ու զերծ է (այսինքն եփլատացրէնէ, գետախնձորներէ, բանջարներէ և այլոցմէ), նաև հաստատելով մեր հաւատքն թէ իւր տեսակին մէջ գեղեցկագոյն յատկութիւն ունենալով կարող է բաղդատուիլ գաղղիական գոնեաքներուն ամենէն երեւելիներուն հետ, հետեւաբար պարտ անձին կը համարինք մասնաւոր եղանակաւ յանձնարարել յիշեալ գոնեաքը մեր հասարակութեան երբ ուզէ գործածել այսօրինակ ըմպելի մը։

Կ. ՍԻՆԿՐՕՍ.
Վարդապետ բնական գիտութեանց
եւ արհեստական քիմիագէտ՝ վկայեալ Ցուրիխի համալսարանէն։

ՓԷԹՐՕՍ ԱՖԷՐԻՍ
Քաղաքապետական քիմիագէտ,
գերմանական, Աւստրիական,
Հելլենական եւ այլ հիւպատոսարաններու։

769

ԲԵՆԻԱՄԻՆ ԵՂԻԱԶԱՐԵԱՆ

ԼՈՒԾԵԱԼ ՍԷՐ

Սոյն հետաքրքրաշարժ վէպ որ տեղական կեանքէ առնուած է կը պարունակէ իւր մէջ սիրոյն գայթուածքներ, և տարակոյս չունինք թէ ամէն գրասէր՝ հատ մը գնելով բարոյապէս և թէ նիւթապէս նպաստած պիտի ըլլայ խոստմնալի հեղինակին վէպը։

Կեդրոնատեղի Վ. Գ. Զարդարեան վաճառատուն, կը ծախուի ամէն գրավաճառաց քով, գին 5 ղրուշ։

ՏՕՔԹՕՐ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

Մանկաբարձ եւ մասնագէտ կանանց հիւանդութեանց

Հաստատած է իւր բնակութիւնը Բերայ Պէյօղլու Փարմաք գափու փողոց թիւ 2 տունը։ Ամէն օր կէս օրէ վերջ հիւանդ կ'ընդունի իւր տունը։

Ուրբաթ կէս օրէ վերջ ձրի կը դարմանէ։ Կը կատարէ մանկաբարձական և կընախտաբանական գործողութիւններ։ Կը խնամէ ելեկտրականութեամբ ըստ պարագայից։ 1033 6—20

ՆՈՐ ՄԹԵՐԱՅՈՑ

ԳԻՆԻԻ, ՕՂԻԻ, ՔՈՆԵԱՔԻ, ՁԷԹԻ ԵԻԱՅԻՆ

Այվազեան Գէորգ էֆէնտի, որ եօթը ութը տարիէ ի վեր հաստատուած է Ղալաթիա, Բէրշէնպէ բազար, Իսրի խան, թիւ 1, կը ծանուցանէ իր յաճախորդներուն թէ վերջերս ուղղակի ստացած է Թէնէտոսի եւ Քըրք-Քիլիսէի ընտիր գինիներ, Իզմիրի մաստիքա, Պրուսայի տուզ, ընտիր քոնեաքներ, ձէթ եւ ձիթապտուղ, հիւանդի համար հին գինիներ։ Աժան եւ ընտիր ապրանք։ Բոլոր գիմողները մեծապէս գոհ կը մնան։

Թիւ 10.5 5—6

ԹՕՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿ.

Վօլքիա—Նօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօն-„Էն„, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հասաւ։

ԽՈՐՀՈՒՐԴՔ

ՀԱՒԱՏԱՑԵԼՈՑ

ԳՐԵԱՑ

ՅԱԿՈԲ ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Սրբագրեալ եւ Յաւելեալ

Արդի գիտութեամբ մշակեալ միտք մը չի կարող չզբաղիլ հոգեւոր խնդիրներով. Գիտութեան ստոյգ ճշմարտութեանց աշակերտելով՝ խիղճն եւս հիմունս կ'որոնէ. Հոգեւոր ճշմարտութիւններն գիտութեան աշակերտաց մատչելի ընելու համար գրուած է «ԽՈՐՀՈՒՐԴՔ ՀԱՒԱՏԱՑԵԼՈՑ», ժամանակիս կարօտութիւնն էր։

Նշանաւոր անձինք վկայած են թէ յիշեալ մատեանն յղացուցած է այդ պէտքը։

Ուսուցչութեամբ կարդալ պէտք է։

Հեղինակը սոյն հատորն նուիրած է յիշատակին իւր վաղամեռիկ դստեր Օր. Պայծառի, որոյ կենդանագիրն եւ համառօտ կենսագրութիւնը զետեղուած են գրքին սկիզբը։

Գործը կը բաղկանայ 400 էջերէ, ընտիր թղթով, մաքուր տպագրութեամբ եւ գեղեցիկ կազմով։

ԳԻՆ 12 ՂՐՇ.

Կեդրոնատեղին է Յ. Մատթէոսեանի թղթավաճառանոցն, թիւ 27, Ճիճեաճըլար, Կ. Պոլիս. Կը գտնուի նաեւ բոլոր Հայ գրավաճառաց քով։

ՍԻՐՈՒՆ ՄՕՐԻՒ ՃԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Եըլտըզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ. 1888

Պարոնայք Սգոթ եւ Պօուն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքովս կարող չեմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներու փորձերուն եւ այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Մօրիւ ճկան իւղն իր այդ վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով եւ մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի հաշակած է, մասնաւորապէս այդ յաջող պատրաստութեան մէջ։ ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԷՆԻ ՓԱՇԱ

Բժիշկ Վեհ. Սուլթանին

ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԳԱԼՖՕՐՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ

ԲԵՐԱ, Մեծ փողոց, Պօն-Մարշէի դէմ թիւ 345

Գալֆօբուլօ եղբարք պատիւ ունին ծանուցանել հասարակութեան թէ այս անգամ բերել տուած են կանանց հագուստներու համար խիստ նոր ու գեղեցիկ մետաքսեայ ու բրդէ կերպասներ, գեղեցիկ ֆուլարներ ու կարգ մը մետաքսեայ բարակ կտաւներ, վերջին նորաձեւութեան համեմատ հովանոցներ, ինչպէս նաեւ վերարկուի համար նորանոր երիզներ ու նորաձեւութեան վերաբերեալ շատ մը նիւթեր։

Ցիշեալ վաճառատունը ի վաղուց անտի ծանօթ ըլլալով՝ հասարակութեան վստահութիւնը գրաւած և ապրանքներուն գեղեցկութիւնը ընդհանուր համբաւ վայելած է։ Գալֆօբուլօ եղբարք իրենց ապրանքներուն գեղեցկութեանն ու ազնուութեանը ամէն հոգ տանելով հանդերձ՝ այդ ապրանքներուն վերջին աստիճան աժան գին որոշած են։ ՈՐՈՇ ԳԻՆ 10—20

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ ԸՍՏ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿԻ ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 ՕԳՈՍՏՈՍ 2/14ԻՆ 20 ՍԷՖԷՐ 1310
Ապահովագրութիւնք ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ, ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԱՅԼ ԱՄԵՆԱՅՆ ՎՆԱՍՈՒՑ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Կ. ՊՈԼԻՍ, ԵԷՆԻ ԽԱՆ, ՔԱՐԱՔԷՕՅ, ՂԱԼԱԹԻԱ
771

PHŒNIX FIRE OFFICE
ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000 "ՖԻՆԻՔՍ" Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

Ֆինիքս, հիմնեալ աւելի քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է, որոյ բաժնետէրք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

Ֆինիքս ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 618

Ֆինիքս ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոցս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց
Ղալաթիա, Կամուրջի դէմ, Քոմիսիոն խանի անկիւնը։

ԻԼԱՆ ՊԱԳԸ ՕԼՐԱՄՔԷՐԻ

Լանկասա Զարըը Պալընտա վագը գարաղօլխանէ արսասը բիրայի վիրիլէճէկինտէն, խըմբճարա Թալիփ օլանլարըն մայըըն 15ինէ գատար մուհասէպած տայիրէսի չուպէի մախսուսէսինէ միւրաճաաթ խըլընմալարը իլան օլունուր։ Նօ. 1 2—3

Լիթօղրաֆ Թաշը սանթիմ
Թուլ 90
Արզ 65 60

Մաթպաայի ասքէրիէ իչուն միւպայաասընա լիւզիւմ կէօրիւնէն պալատէ արզ վէ Թուլը մուհարրէր 60 ատէտ լիթօղրաֆ Թաշը միւնագասայա վազ օլունտուղունտան իթասընա Թալիփ օլանլարըն չէրայիթի անլամագ իւզրէ մայըըն 15ինէ գատար մուհասէպած տայիրէսի չուպէի մախսուսէսինէ միւրաճաաթ խըլընմալարը իլան օլունուր։
Նօ. 2 2—3

Պէզ ֆապրիգայը հիւմայունը իչուն լիւզիւմը օլուպ սէնէի սապըգ նումունէ վէ չէրայիթինէ թէվֆիգէն միւպայա օլունմագ իւզրէ մէվգըի միւնագասայա գօնուլան 250,000 գըրէյի ճէտիտ 1ինճի նէվ իպլիկ բամուղընըն պէհէր գըրէյի ճէտիտի սիմ մէճիտիյէ 20 ղրշ. հիսապը իլէ 4 ղրշ. 15 փարայա օլարագ Թալիպի ճուհուրէտէ օլուպ մայըը բուկիւնին 5ինճի բէնճշէնպէհ կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասասը իճրա օլունարագ մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իթասընա վէ 7ինճի ճումաա իրթէսի կիւնիւ 100տէ 5 թէնզիլինէ Թալիփ օլանլարըն մազամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 40 3—3

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՍԷՅԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ
Մարսիլիոյ և Պոնտոսի միջեւ կանոնաւորապէս ճամբորդող

Անաթօլի շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի մայիս 22ին։

Բարիզ-Լիօն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղեւորաց և ապրանաց փոխադրութեան
Նաւուղիքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲՂՊՈՒԼ
477 Մումհանէ Սէթէ-Ֆրանսէ

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
Որ ամեն երկու շաբաթ կը բանի Լիվերպուլի և Սեւ-ծովու միջեւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գաթալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պոթնիա	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Աւրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բավոնիա	5587	Աղլաս	393
Սէֆալոնիա	5517	Սարտինիա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալէփփօ	2143	Թրինիտատ	1899
Բէտար	1876	Մորոգգօ	1855
Նէրթալիկ	1614		

Բէտար շոգենաւը, նաւապետ Վար, Լիվերպուլէն հոս պիտի հասնի դէպ ի ամսոյս 25։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ձ. ՇՈՒԼ գործակատար
Thomas C. [illegible]
Ալիքսանտր խան, թիւ 401
Ղալաթիա 932

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվերբուլ, Պորտոյ, Միջերկրական և Սեւ Ծովի միջեւ կանոնաւոր շոգենաւեր

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Բամսէս	3000	Թիպտօ	2500
Անպիա	3000	Նէրթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասքրնի	1500
Մարիոթիս	2500	Կիւյէն	1500

Թէյպըր շոգենաւը, նաւապետ Ուիլըըս, մայիս 6ին Լիվերպուլէն առա կը սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ճ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
847 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվերբուլ

HAMBURG MUNICH UNITED
ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ
ՄԻԱՑԵԱԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆրանք	8,000,000
Պահեստի դրամ	»	6,889,695
Տարեկան հասոյթ	»	16,890,344

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոյն մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք
Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսո
894
ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անանիատիս խան. 12, 13, 14։

COMP. RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 2/14 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ. 3/15 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի, Պիրէոսի ճամբով
Դշ. 4/16 Սեւաստապոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 4/16 Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Եշ. 5/17 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։

ԱԶԴ.—Մայիս 3/15, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորք Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիպոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ զացող շոգենաւին։ 605

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Երթեւեկութիւն Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջեւ
ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ և ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինիօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կամիլլօ	5500	Բաէտիքէր	1700
Արոլօ	5500	Կիօրտնօ	2200	Բլանօ	1500
Արկօ	2300	Կօգօ	1800	Բօլօ	1000
Արիօսդօ	3000	Կրօտնօ	2200	Բուլիօ	2800
Պասանօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալդօ	4400
Պօրօտինօ	2200	Հիտալկօ	3000	Րինալտօ	3200
Պրավօ	2000	Հինտու	7000	Րօլլօ	3000
Պրֆֆալօ	8800	Համպէր	1200	Րօմէօ	3500
Դէլրօ	2600	Այտալօ	5000	Րօզարիօ	3500
Գալիբսօ	500	Ճիւնօ	2300	Սալէրնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլիօ	2000	Սանդիակօ	8200
Դագօ	000	Քօլլինօ	4 00	Սաֆօ	2000
Դօմօ	700	Քօմօ	2200	Սիլվիօ	2000
Զիբալօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնտօ	4300
Զլիօ	5500	Լէքանթօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գօլօբանօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թուրմօ	1200
Տիգօ	500	Մալմօ	1500	Թօլիտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրրինօ	900
Տուրօ	1800	Մարզէլլօ	3500	Ուրպինօ	5000
Տրարօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
Էլյնօ	600	Մուրինօ	3100	Եէտօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նէրօ	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Տիֆլիս	[illegible]
Էրալօ	2600	Օթէլլօ	5000	Զրմպօ	200
Ֆալքօն	800	Օզբանօ	4500	Զէրօ	[illegible]
Ֆլօրօ	700	Օդդօ	2000	Մոսքիթօ	[illegible]
		Էմփրէզըն Մօնարք	8000		
		Բրիտըն Մօնարք	8000		
		Լրքլըն Մօնարք	8100		

Վօլթուրնօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կ'սպասուի դէպ ի ամսոյս 18ին։

Ուրպինօ շոգենաւը, նաւապետ Փըրրի, ամսոյս 18ին պիտի մեկնի Հըլէն ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի
Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՌԻՑՕ
Գործակալք
Թիւ 17—18, Բիւյիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա
858

Արտօնատէր Ս. ՑԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

ՏԻՐ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՆԳԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
1 ՊԱՀՉԷ-ԳԱՊՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մասնագէտք առանց քաշելու լինելի արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ տեղ ամէն ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, ոսկի, աղամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաև դարմանումն ամեն տեսակ բերնի և ակռայի հիւանդութեանց։
(Բացի կիրակին) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 114

ՌՈՅԵԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ
ԱՍԻՒՐԱՆՍ ՔՕՌԲՕՐԷՇԸՆ
ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720 ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան Անգլ. ոսկի 4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է » 35,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ եւ իցէ ԶԵՂՉԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Պահճէ Գաբու, Մէյտանճըք սօքաք, Ուիթալ խան.
726

EMULSION SCOTT

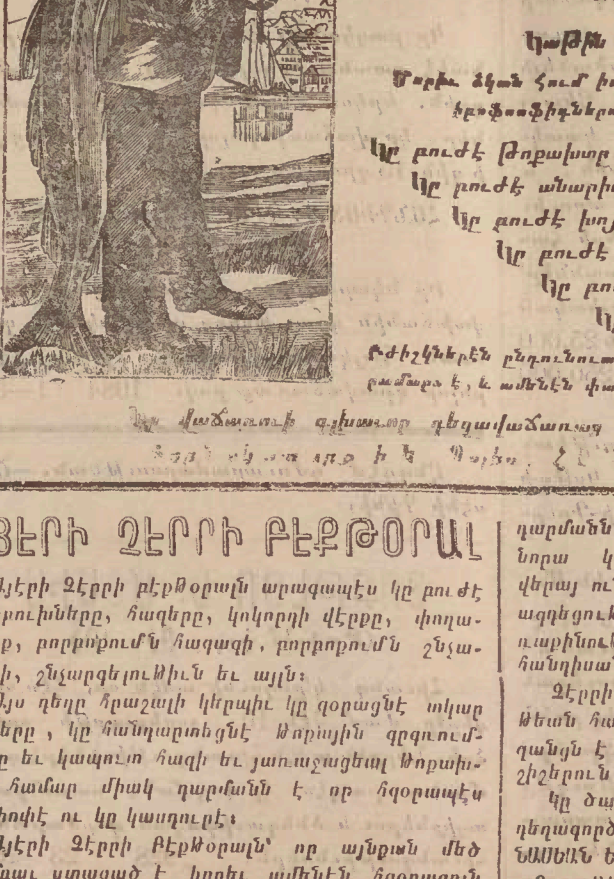

(ՍԳՈԹԻ ՕՇԱՐԱԿ)
ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԺՈՒՏ ԻՒՂ
[illegible]
Պատրաստեալ Ճարտ. ՍՔՈԹԻ և ԲՕՈՒՆԻ
ի Նիւ-Եօրք։

Կաթին չափ անուշահամ է
Մորուի ձկան հասարակ իւղէն բոլոր յատկութիւններէն զատ, հիբոֆոսֆիթներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճղաճութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, անուշ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։
[illegible]

ԱՅԵՐԻ ՉԵՐՐԻ ՓԷՔԹՕՐԱԼ

Այէրի Չէրրի բէքթօրալն արագապէս կը բուժէ հարբուխները, հազերը, կոկորդի վէրքը, փողացաւ, բորբոքումն հազագի, բորբոքումն շնչափողի, շնչարգելութիւն եւ այլն։

Այս դեղը հրաշալի կերպիւ կը զօրացնէ տկար թոքերը, կը հանդարտեցնէ թոքային զգայարանները եւ կապուտ հազի եւ յառաջացեալ թոքախտի համար միակ դարմանն է որ հզօրապէս կ'սփոփէ ու կը կազդուրէ։

Այէրի Չէրրի Բէքթօրալն՝ որ այնքան մեծ համբաւ ստացած է իբրեւ ամենէն հզօրագոյն դարմանն զոր գիտութիւնը ի լոյս ընծայեց, նորա կոկորդի եւ թոքային տկարութեանց վերայ ունեցած ուժգին եւ միօրինակ նուաճող ազդեցութեամբն է, որով միանգամայն իւր առաւելութեանց ջատագովն եւ պաշտպանը կը հանդիսանայ։

Չէրրի Բէքթօրալն ընտանեկան գործածութեան համար եղած ամեն դեղերէ գերազանցն է եւ հաճելի։ Գործածութեան եղանակը շիշերուն հետ կը տրուի։

Կը ծախուի մայրաքաղաքիս մէջ զանազան դեղագործաց քով։ Կեդրոնատեղին է Ս. Մ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐԱՑ Ամերիկեան վաճառատունն, ի Ղալաթիա Կոստանդնուպոլսոյ։ 906

ՇԻՐՔԷԹԻ ՀԱՅՐԻՅԷ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1894 Ապրիլ 24ն սկսեալ մինչեւ 1894 Մայիս 16

(Բոլոր կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերէն
Կամուրջ երթող շոգենաւաց երթեւեկութիւն
Ժ. Վ. Թ.
11 40 Ենմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Պօյճ. Ր. Հս. [Ր. Հիսարի շոգ. ին հետ պիտի հղրդ.] 39
12 45 Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. ՍԹէՆ. Պօյ. Ր. Հիս. Ր. Հս. շոգ. ին կը հաղորդակցի։ 40
1 15 Ր. Ա. Գվ. Ենմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Պէյգ. Բշպ. Չպք. Գնլճ. Ա. Հս. Գնտ. Օրթ. Գնտ. ի շոգենաւին հետ կը հաղորդակցի] ուր. օրերը Օրթ. է զատ Չնկ. Վնք. Պէյլ. Գզկ. Պշք. 37
? — Ենմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Պշք. Ենք. ի շոգենաւին կը հաղորդակցի] Ուրբ. ները Միրկ. Պօյճ. Ր. Հս. (Ր. Հս. ի շոգ. ին հետ կը հաղորդկցի։ 38
2 30 Ենք. ՍԹՆ. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հիս. Պէպ. Արն. Գուրչ. Օրթ. Պէշկ. բացի ուր. է]։ 21
2 35 Ր. Ա. Գվ. Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Պէյգ. անտի Ասիական եզերը անցնելով մինչեւ Գնտ. եղած նիստոյց. ներն հանդիպելով Օրթ. Պշք. պիտի երթայ։ Գնտ. ի շոգ. ին հետ պիտի հաղորդակցի եւ ուր. օրերը Օրթ. Վնք. Չնկլ. Պէյլ. Գզկն. Պէշիք։ 18
3 15 Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. ՍԹՆ. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հս. (Ր. Հս. ի շոգ. ին կը հաղորդակցի) Ուրբ. ները Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. 20
4 30 Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. ՍԹՆ. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հ. Պէպ. Պէշք. Պպք. ի շոգ. ին հետ կը հաղորդակցի Ուրբ. ը Արն. Գրչ. Օրթ. 40
5 45 Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Պէզ. Ենք. ՍԹէՆ. Միր. Պօյ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օր. Պշ. 19
7 — Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թպ. Պէզ. Բշպ. Են. Մկ. Գնլ. Ր. Ա. Հս. Գնտ. Ար. Չնկ. Պէյլ. Օր. Գզ. Պշ. Իս. 25
8 — Ա. Ր. Գվ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. ՍԹՆ. Մրկ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օր. Պշք. 18
10 10 Ր. Հիս. Չնկ. 38
10 10 Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Մրկ. Ր. Հս. Արն. Օրթ. Պշք. 28

Ենիքէօյէն Կամուրջ երթող շոգենաւ
11 35 Ենք. ՍԹՆ. Մրկ. Պօյճ. Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. 20

Պէպէքէն Կամուրջ երթող շոգենաւ
11 30 Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. 25
12 — Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. 20
12 30 Օրթ. էն ուղ. կամուրջ բացի Ուր. է 33
12 5 Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գր. Օրթ. Պշք. 19
1 — Պէպ. Արվ. Գրչ. Օրթ. Պշք. 25
1 35 Ր. Հիս. Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ. Պէշք. 32
2 15 Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. 19
2 50 Օրթ. էն ուղղակի կամուրջ բացի Ուր. է 37
3 — Պէպք. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. 21
3 35 Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. 23
4 10 Ր. Հս. Պպ. Արն. Գչ. Օթ. Պշք. Գպ. բացիՈւրբ. է 32
4 10 Օրթ. Պշ. էն ուղղակի կամուրջ բացի Ուր. է 18
4 45 Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. Գպ. 21
5 30 Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. բացի Ուր. է 38

Ասիական եզերէն Կամուրջ երթող շոգենաւ
11 30 Գնտ. Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. 32
11 45 Պէյգ. Բշպ. Չպգ. Գանլ. Ա. Հիս. Գանտ. Օրթ. (Գնտ. կը հաղրդկ.) Ուրբաթները բացի Օրթ. էն Վան. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. 33
12 20 Պէպ. Գն. Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզ. Պշք. բցի Ուր. է 28
1 35 Ա. Հս. Գնտ. Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք. 39
12 40 Պէյգ. Բշպ. Ենք. Գնլ. Պօյճ. Ր. Ա. Հ. Գտ. Պէպ. Արն. Չնկլ. Պէյպ. Օր. Գզկ. Իսկ. Պշ. Գապ. 23
2 — Պէյգ. Բշպ. Չպգլ. Գնլճ. Ա. Հիս. Գնտ. Օրթ. (Գնտ. կը հաղորդակցի ուր. ները Օրթ. Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզ. Պշք. 37
2 45 Գնտ. Վնք. Չնկ. Պէյ. Գզ. Իսկ. բացի Ուր. 28
3 15 Պէյգ. Բշպ. Չպգ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտ. Օրթ. Պշք. (Գնտ. շոգ. ին հետ կը հաղրդ.) Ուրբ. ները Օրթ. Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք. 18
4 5 Քանտ. Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզ. Իսկ. բացի Ուր. է 39
4 30 Պէյգ. Բշպ. Չպգ. Գնլճ. Ա. Հս. Գնտ. (Գնտ. ի շոգ. ին կը հղրդկ.) Ուր. ները Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք. պիտի հանդիպի 33
5 10 Գնտ. Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք. բացիՈւր. է 37
7 — Մրկ. Ր. Ա. Հս. Գնտլ. Արնվ. Չէնկ. Պէյլ. Օրթ. Գզկ. Իսկ. Պշք։ Հնգշ. օրերը Օր. Պշ. չկայ 23
9 — Պէօյ. Թրպ. Պէյգ. Բշպ. Չպ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտ. Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Իսկ. 21
10 10 Պէյգ. Գնլ. Ա. Հս. Չնկ. Պէյլ. Պշ. 20
10 20 Ա. Հս. էն ուղղակի կամուրջ 33
11 5 Գզկ. էն » » բացի Ուր. է 22
11 20 Վնք. էն » » » » 19
11 55 Գզկ. Իսկ. » » 11

(Բոլոր կիրակի օրերէն) Կամուրջէն Եւրոպական եզերէ երթեւեկող շոգենաւաց ժամերը
12 30 Պշք. Օրթ. Գրչ. Արնվ. Ր. Հիսար 32
1 15 Պշք. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Մրկ. Պօյճ. Ենիք. Թրպ. Պէօյ. Մէզք. Ենիմ. ուր. ները Պէյգ. պիտի հանդիպի 20
2 30 Պշք. Օրթ. Արվ. Պէպ. Ր. Հս. Մրկ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենմ. 40
3 5 Գապ. Պշք. Իսկ. Գզկ. Օրթ. Պէյլ. Չնկ. Արնվ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Գնլ. Միրկ. Ենք. Բշպ. Պէյգօզ Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենմ. ուր. ները 3.35ին։ 25
3 20 Պշկ. Օրթ. Արնվ. Գնտլ. բացի ուր. է 39
4 — Պշք. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Պօյճ. ՍԹՆ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենիմ. 19
4 40 Պշ. Օրթ. Գրչ. Արնվ. Պէպ։ բացի Ուրբ. է 38
5 15 Իսկ. Պշք. Գզկ. Օրթ. Պէյլ. Չնկ. Արնվ. Պէպ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Գնլ. Չպգ. Մրկ. 23
6 — Գապ. Պշք. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Մրկ. Ենք. Պէյգ. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենմ. Գվգ. ներ 18
7 — Պշք. Իսկ. Գզկ. Պէյլ. Չէնկ. Արն. Գնտ. Ր. Հս. Պօյճ. Գնլ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. 21
8 30 Պշք. Օրթ. Արնվ. Պէպ. Ր. Հիս. Միրկ. Ենիք. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ. 28
9 25 Պէշ. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հիս. 38
10 — Ր. Հս. Միրկ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մէզք. Ենմ. բացի ուրբ. է 40
10 5 Պշք. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Ր. Հս. Պօյճ. Մրկ. ՍԹՆ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենմ. Ուրբ. ները 10վայրկեան ետքը 37
10 45 Ր. Հս. Պօյճ. Միրկ. ՍԹէՆ. Ենիք. Թրպ. Պէօյք. Մէզ. Ենիմ. Ուրբաթները չկայ 18
11 20 Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենիմ. 38
11 40 Պէպ. Ր. Հիս. Պօյճ. Մրկ. ՍԹՆ. Ենք. (*) 20
(* Օդը գէշ եղած ատեն ՍԹէՆ. չկայ։

Կամուրջէն Պէպէք երթեւեկող շոգենաւաց ժամերը
12 25 Կամրջ. էն ուղղ. Պէպէք 25
1 40 Ուղղ. Պէպէք 19
2 55 Ուղղ. Պէպէք 23
4 — » » Ուր. ները Իսկ. Պէյ. Չնկլ. 32
10 35 Պշք. Օր. Գրչ. Արն. Պէպ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Գնլ. Մրկ. Ենք. Բշպ. Պէյգ. բացի Ուրբաթէ 23
11 15 Գապ. Պշք. Օթ. Գչ. Արն. Պպ. Ր. Հ. Պօյճ. Ենք. 21
11 45 Պշք. Օրթ. Գրչ. Արն. Գնտ. 25
12 15 Պշք. Օրթ. Գրչ. Արնվ. Պէպէք 19

Կամուրջէն Ասիական եզերէ երթեւեկող շոգենաւաց ժամերը
1 — Ուղղակի Ա. Հիսար 39
1 45 Պէշկ. Օրթ. Պէյլ. Չէնկ. Գանտ. Ուրբաթները 2ին Ր. Հիսար եւս պիտի հանդիպի 28
2 45 Իսկ. Գզկ. Պէյլ. Չնկ. Վնք. Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Չպք. Բշպ. Պէյգ 33
3 15 Իսկ. Պէյլ. Չէնկ. Ր. Հիսար բացի ուր. է) 32
4 15 Իսկ. Պէյլ. Չէնկ. Գզկ. Գանտ. բացի ուրբ. է 37
8 45 Պշք. Գզկ. Պէյլ. Չնկ. Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Բշպ. Պէյգ. 20
9 30 Պշք. Գզկ. Պէյլ. Չնկ. Վնք. Գնտ. Ա. Հիս 33
10 20 Պշք. Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Չպգ. Բշպ. Պէյգ. Մէզ. Ր. Ա. Գավաքտէր 39
10 30 Պէշք. Պէյլ. Չէնկ. Վանք. Ուրբ. ները Իսկ. Գզկ. Արնվ. Գնտ. Ա. Ր. Հս. Մրկ. Ենք. Վնք. Պէօյք. 19
10 40 Իսկիտ. Գզկ. բացի ուրբաթէ) 25
11 — Գապ. Պշք. Գզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վնիք. Գնտլ. Պէպ. 32
11 18 Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Չպգ. Բշպ. Պէյգ. 33
11 30 Իսկ. Գզկ. բացի Ուրբաթէ 11
12 — Պէշք. Գզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանք. 28

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Իսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իսկիւտար	
11 30		11 50	
12 —		12 15	
12 30		12 45	7 —
1 —		1 20	7 30
1 30	7	1 50	8 20
2 —	8 10	2 15	9 5
2 30	8 Վափ.	2 50	9 50
3 —	8 50	2 45 Վափ.	10 20
3 15 Ֆէրպ.	9 30	3 25	10 30 Ֆէրպ
3 30	9 45 Ֆէրպ.	4 —	10 40 Գզկ.
4 15	10 20	4 35 Ֆէրպօթ	11 —
4 35 Վափ.	10 55 Գապ.	5 —	11 30 Ֆէրպ
4 45 Ֆէրպ.	11 — Գուզկ.	5 15 Վափ.	11 30 Գզկ.*
5 —	11 — Ֆէրպ.	5 35 Ֆէրպօթ	11 50
5 35	11 20	5 30	— —
6 15	12 5	6 25	12 10

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իսկիւտար	
11 30	7 —	11 50	6 25
12 15	8 10	12 15	7 30
1 —	8 20 Վափ.	1 —	8 20
1 45	9 —	1 25	9 5
2 35	9 30	2 15	9 45
3 20	9 45 Ֆէրպ.	3 25	10 15
4 15 Ֆէրպօթ	10 15	2 25 Վափ.	10 30 Ֆէրպ.
4 —	10 40	4 30 Ֆէրպօթ	10 40
4 30	11 — Ֆէրպ.	4 30	11 30 Ֆէրպ.
5 45 Ֆէրպօթ	11 10	5 15 Վափ.	11 20
5 15	11 45	5 30	11 50
6 —	12 5	6 15 Ֆէրպօթ	12 10

*Այս երթեւեկութիւն ուրբաթ, շաբաթ եւ տօն օրերը տեղի չպիտի ունենայ։

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

1 30 Հարէմէն Սալաճագ բացի Ուր. է)
4 — » » բացի ուր. է
10 40 » » բացի ուր. կիր. օրերէ)
11 25 » » ուր. կիր. ժ. 10.45ին
1 — Կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ բացի կիր. է
3 30 » » » բացի Ուր. է
10 10 » » անտի Սալաճագ բացի ուր. կիր. օրերէ
11 10 » » » Սալաճագ [կիրակի եւ ուրբաթ օրերը ժամ 10.30ին։

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ
ԵՒ
ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 15 Իսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
4 45 Իսկիւտարէն Սիրքէճի
9 45 Իսկիւտարէն Սիրքէճի
11 — Իսկիւտարէն Սիրքէճի
4 — Սիրքէճիէն Իսկիւտար
5 35 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իսկիւտար
11 30 Սիրքէճիէն Գպթ. Իսկիւտար

Ծան.—Օդը միգապատ եղած ատեն, շոգենաւք իրենց գտնուած տեղը պիտի մնան։